

Maš tednik

Kveol

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

5. leto / številka 31

V Celovcu, dne 30. julija 1953

Cena 1 šilling

Konjska Zima — afrik — vate — vata
za polnjenje — gradl za modroce —
platna za jadra — plahte — vrvi — itd.
Nova trgovina
Nedelko
Specialna trgovina za tapetne izdelke
in potrebščine
CELOVEC, 8.-MAISTRASSE 11

VESTI

Včasih so se vesti širile od ust do ust. Danes pa nam radio, časopis in knjiga prinašajo poročila, novice in vesti. In kljub vsemu ustno izročilo ni izumrlo.

V zadnjih tednih človek naleti pri potovanju po deželi na najrazličnejše vesti. Tu slišiš o umorih in grozodejstvih, da se ti jezijo lasje. V drugi vasi ti zopet „pripovedujejo“, da je zaprta ta in ta oseba. Komaj si šel četr ure dalje, že so nove novice na vrsti. „Si li že slišal, da so tega in tega zaprli in da so iz njegovega hotela odpotali vsi tujci?“ Slučajno pa sem prišel ravno iz te smeri in sem se pol ure preje prepričal, da je dotični doma, da je ravno njegov hotel poln tujcev, ki se tam kar dobro počutijo in seve ti tujci nikakor ne nameravajo nasediti raznim vestem.

Vsemu, kar smo čuli zadnje dni na svoji poti, je eno skupno in sicer razburjati ljudi, ustvarjati nemir in negotovost.

Vrsta listov je posvetila zadnje tedne svojo pozornost dogodkom leta 1945. Ni v naši moči dognati, kaj je res in kaj ni res, to je naloga drugih, pač pa smo bili v stanu ugotoviti, da je prav mnogo teh poročil izraz zelo žive fantazije. Če vprašam tega in drugega in tretjega domačina, ti bo povedal kot poznavalec razmer maja 1945, da je nekaj slišal, da ne ve nič točnega, „govorilo se je“, „pripovedovali so, videl pa nisem nič.“

Dosledno smo obsojali zločin, pa naj si ga je zakrivil Nемеc ali Slovenec ali pa kdo drugi. To je ena ugotovitev. Zločin ostane zločin! Na drugi strani pa moramo jasno ugotoviti, če raziskujemo zločine, tedaj je treba raziskati vse!

Minulo desetletje je zlilo na naše kraje toliko gorja in toliko zla, da bodo polnili debele knjige zgodovinarji, vendar še le potem, ko bodo tako odmaknjeni dogodkom samim, da bodo tudi v stanu brez sovražnosti soditi dogodke kot take. Če namreč presojamo eno in drugo in tretje dejanje mi danes, ki smo te čase neposredno doživeli, ki smo bili priča dogodkom samim, bo prevladal pri presojanju naš osebni odnos do dogodka samega. Ne bomo nepristransko sodili. Takih pristranskih sodb pa smo tudi doživeli veliko število, ko so padale glave kakor bi bile zeljnate.

Trudili smo se s svojim delom in pisanjem potegnili plašč odpuščanja in pozabljenja čez zadnje desetletje. Danes pa se razpihujejo čustva sovraštva po deželi, danes zopet slišimo glasove „ne bomo več izseljevali, marveč...“. Danes se vsevprek sodi in dolži tudi ljudi, ki niso niti najmanj prizadeti.

Nočemo biti sokrivi svetopisemskega stavka o ničvrednem hlapcu, katerega je Gospod klical na odgovor. Ko mu je pa Gospod odpustil ves ogromen dolg, katerega ne bi mogel nikdar plačati in poravnati, je ta hudobni hlapec davil svojega soflapca zaradi majhnega dolga. Ko je gospodar to slišal, mu je rekel: „Ničvredni in hudobni hlapec, ali nisi bil tudi ti dolžan odpustiti svojemu sohlapcu dolg?“ Zato je Gospod dal poklicati služabnike in jim ukazal „zvežite ga in ga vrzite v ječo, dokler ne poravna dolg do zadnjega beliča.“

Poznavalcu v deželi je jasno, da hočejo razširjevalci zgoraj omenjenih vesti obremeniti Slovence vsevprek, da hočejo v deželi vdušje sovraštva, da hočejo politični nemir.

Vsem tistim pa na nemški in slovenski strani, ki so doživeli v deželi 15. julij 1927, 12. 2. 1934, 25. julij 1934, 11. marec 1938 in 8. maj 1945 kličemo, da naj bi bilo nauka dovolj za ene in druge, da nas vse navedeni datumi pozivajo k izgrajevanju skupnosti in skupnega sožitja. Za tako delo nas vse obvezuje dolžnost do nas samih, dolžnost do doraščajoče mladine in do bo-

Kanoni so obmolknili

Korejska vojna je trajala tri leta. Ogromne so žrtve in opustošenja dežele.

Po poročilih UNO-komande znašajo na strani UNO vojaške žrtve okoli pol milijona ljudi, po istih virih pa bi komunistična stran v teh treh letih zgubila poldrug milijon vojakov. Ogromno je tudi število žrtev med civilnim prebivalstvom. V Južni Koreji znaša to število milijon in v Severni Koreji pa dva milijona. Torej pet milijonov ljudi je moralo žrtvovati svoja življenja,

da je ostala meja tam, kjer je bila, da sta porušena tako južni kakor tudi severni del dežele.

Sedaj pa se bo pričela obnova dežele. Amerika je dovolila že okoli dve sto milijonov dolarjev za prvo pomoč Južni Koreji.

Je li res smisel vojne samo v tem, da se poruši staro in da se na razvalinah starega gradi novo? Tako je namreč med drugo svetovno vojno trdil nek nacističen list.

Italija brez vlade

Na zadnjih volitvah v Italiji so vladne stranke močno nazadovale in sta tako desnica kakor tudi levica v parlamentu močno ojačeni. Novo vlado je sicer zopet sestavil stari vladni predsednik De Gasperi. Ko pa je parlament 28. julija glasoval o vladnem programu, je dobil De Gasperi le 282 glasov, proti je glasovalo 263 poslancev, glasovanja pa se je vzdržalo 37 poslancev.

Ker vlada v parlamentu ni dobila potrebne večine, je odstopila. Državni predsednik Einaudi bo imel sedaj zopet razgovore s predstavniki raznih strank in od teh razgovorov bo odvisno, kateri italijanski politik bo dobil od državnega prezidenta nalogo, da sestavi novo vlado.

De Gasperi je bil od 10. decembra 1945 do 28. julija 1953 vladni predsednik.

Moskva naglašja možnost mirnega sožitja

V nedeljo, dne 26. julija t. l. smo slišali iz Moskve važno politično ugotovitev, mogoče najvažnejšo od smrti Stalina. Izjava je bila naslovljena na vse vodilne kroge komunistične stranke in poudarja možnost mirnega sožitja kapitalističnega in socialističnega sistema in potrebo dolgotrajnega miru.

„Glavna naloga naše stranke na zunanje-političnem področju obstoji v tem, da zagotovimo mirno delo sovjetskega ljudstva in da ne dopustimo nove vojne. V svoji

celotni zunanji politiki se opira naša stranka na Leninova navodila in na možnost dolgotrajnega sožitja in mirno tekmovanje socialističnega in kapitalističnega sistema.

Sem spada tudi že po Leninu zahtevana gojitev gospodarskih zvez med obema sistemoma. Kljub temu pa mora biti ojačena „aktivna obramba“ sovjetske države nasproti „napadalnim dejanjem“ njenih sovražnikov, to je namreč potrebno spričo „imperialističnih izzivanj“ in radi politične nestalnosti kapitalističnega tabora.“

Adenauer ponuja garancije

V Zapadni Nemčiji se bodo 6. septembra t. l. vršile parlamentarne volitve. V bistvu gre boj med kanclerjem dr. Adenauerjem in socialistično stranko za bodočo zunanjo politiko Zapadne Nemčije. Sedanji kancler Adenauer zagovarja najtesnejšo povezavo Zapadne Nemčije z Zapadom, predvsem z Ameriko. Socialistična stranka pod vodstvom g. Ollenhauerja pa zagovarja rezerviranost proti Zapadu in sodelovanje tudi z Vzhodom, ker vidi le v tem obojestranskem usmerjanju nemške zunanje politike pot do zopetne združitve vzhodne in zapadne Nemčije v enotno državo.

V Dortmundu je minulo nedeljo imel kancler Adenauer svoj prvi veliki volilni govor. V tem svojem govoru je naglasil, da je treba pri začetvanju in delu za obrambo Zapada upoštevati tudi zahteve Sovjetske zveze po varnosti. On je v svojem pismu, katero je naslovil na ameriškega zunanjega ministra Dullesa zahteval konferenco „štirih“ najkasneje v jeseni.

Avstrijski poslanik v Beogradu

Kakor smo že poročali, je avstrijskega političnega zastopnika dr. Brauniasa nadomestil poslanik dr. Wodak. Ob nastopu svoje službe je podal novi poslanik tudi nekaj izjav o odnosih med Jugoslavijo in Avstrijo. Obe državi imata vrsto skupnih interesov, ki se morajo in bodo odražali tako na političnem kakor tudi na gospodarskem in kulturnem polju.

Dejal je: „Medsebojno razumevanje po dočnosti. Ravno o tej bodočnosti ne vemo, kaka bo, tem važneje pa bi bilo, da bi bili mi in tudi naša mladina taki, da bi bili dorasli vsem dogodkom, da bodo tudi v slučaju velikih dogajanj ostali podoba človeka, ki je ustvarjen po božji podobi.

ložaja, v katerem sta obe državi, vsekakor prispeva k učvrstitvi že obstoječih zvez. V Avstriji je veliko razumevanje za položaj, v katerem se Jugoslavija bori za ohranitev svoje neodvisnosti. Tudi Avstrija še ni dosegla popolne neodvisnosti in prepričal sem se, da imajo v Jugoslaviji popolno razumevanje za položaj Avstrije in za njeno prizadevanje za čim prejšnjo sklenitev mirovne pogodbe in dokončanje zasedbe.“

Poslanik je v svojih nadaljnjih izjavah naglasil posebej še, da si gospodarstvi obeh držav v mnogočem odgovarjata in se izpopolnjujeta, ker bo Jugoslavija dobavila zlasti živinsko krmo in druge kmetijske izdelke, Avstrija pa bo Jugoslaviji lahko pošiljala industrijske produkte.

Poslanik John C. Hughes, ki zastopa USA pri organizaciji za gospodarsko sodelovanje Evrope (OEEC)

K R A T K E V E S T I

V Zapadni Nemčiji so znižali davek na cigarete in s tem dosegli, da se je konzum cigaret tako povečal, da je državni dohodek višji od prejšnjega. Mesečna potrošnja cigarete se je namreč dvignila od 2,5 na 4 milijarde komadov.

V Zapadni Nemčiji so znižali cene železu in jeklu za tri do pet odstotkov.

Ob jezu v Zvabeku so našli 19. julija Stefana Mörzla, ki je 9. julija utonil pri Špitalu, ko se je kopal v Dravo.

Letošnji dunajski velesejem se vrši v času od 3. do 13. septembra. Vstopnina za enkratni obisk obeh razstavnih prostorov bo znašala šil. 10.—. Na železnici bo za to priliko dovoljen popust v višini 25 odstotkov.

Letošnjega dunajskega velesejma se bo udeležila tudi Sovjetska zveza, ki bo razstavila v lastnem paviljonu industrijske in kmetijske izdelke.

Avstrijske železnice bodo delno obnovile in povečale svoj vozni park za 250 milijonov šilingov. 40 novih lokomotiv za 12,3 mil. šil., 40 osebnih vozov za 21 mil. šil., 1900 odprtih tovornih vozov za 36 milijonov šilingov, itd.

Pomanjkanje dolarjev v Zapadni Nemčiji hočejo zmanjšati na ta način, da povečajo trgovino z Vzhodom. Leta 1938 je namreč Nemčija 18,7 odst. svojega uvoza živih dobavila iz vzhodnih držav in tja pošiljala 16 odst. vsega svojega izvoženega blaga. Danes pa znaša uvoz iz Vzhoda samo 6 odst., izvoz tja pa le 2 odst.

V Jugoslaviji se je vsa tekstilna industrija povezala v posebno zvezo, ki ima nalogo pospeševanja celotne proizvodnje, obnovitev potrebnih strojev, dobavo surovin. Zveza ima tudi nalogo šolanju strokovnega delavstva posvetiti več pozornosti. Predsednik imenovane zveze je inž. Franc Žitnik.

Na švicarskem trgu se je pojavila večja potreba po okroglem lesu, za katerega plačujejo tudi boljše cene. Tudi avstrijskemu izvozu se nudijo nove prilike.

Attlee in Bevan, torej predsednik britanske delavske stranke in voditelj njenega levega krila odpotujeta v soboto, 1. avgusta na obisk v Jugoslavijo.

Britanski zunanji ministar A. Eden, ki je že mesece bival radi svoje bolezni v Ameriki, se je vrnil v London.

ATOMSKI PREPARAT ZA STEPINCA

Ameriška vlada je dovolila za kardinala, ki je obolen na krvni bolezni, poseben medicinski preparat, ki je napravljen na podlagi novih dognanj o atomski energiji.

Na zagrebško letališče sta dopotovala iz Amerike zdravnik prof. dr. John Lawrence in prof. dr. John Ruzich, da bi zdravila bolnega kardinala.

Politični teden

Po svetu . . .

Najvažnejši dogodek, na katerega je ves svet nestrpno, pa potrpežljivo čakal, je pač podpis premirja na Koreji. To se je zgodilo skoraj natančno po treh letih vojne, ko so le sem in tja po nekaj tednov fronte mirovale. Rezultat te vojne je predvsem strašno opustošena dežela, stotisoči padlih vojakov in civilistov. Današnja frontna meja med severno in južno Korejo teče približno tam, kjer je bila pred tremi leti pred izbruhom sovražnosti. V tem pogledu torej ni prišlo do odločitve v korist niti prve niti druge države. V političnem in moralnem oziru je Zapad lahko zadovoljen v toliko, v kolikor mu je z vojaško in politično intervencijo uspelo preprečiti razširjenje komunistične oblasti na Južno Korejo.

Podpis premirja pa je komaj prvi korak k pravemu pomirjenju

Dve leti so se pogajanja vlekla in do zadnjega so se vodile srdite borbe. V ponedeljek sta severnokorejsko-kitajska in UNO delegaciji s pristankom Syngman Rija podpisali sporazum o premirju. To je bilo v Pamundžonu. Nekaj ur kasneje so premirje podpisali še vrhovni poveljniki obeh taborov, za UNO poveljstvo general Mac Clark. Takoj po podpisu so se letalske sile umaknile iz frontne bližine in vojaške sile umaknile vsaka za 2 km, tako, da je nastal 4 km širok nevtralen pas. Obenem se je tudi pričela izmenjava ujetnikov. Tekom dveh mesecev se bo sestala skupna komisija in se bodo pričela pogajanja o drugih odprtih vprašanjih, kakor združitve obeh delov Koreje itd., to pomeni, da bo šele od poteka teh razgovor zavisele končni mir na Koreji.

Syngman Ri bo spoštoval določbe premirja, toda ga ne prizna

Po dolgotrajnem oklevanju se je končno vdal pritisku UNO, preklical grozilne ukrepe ter razpustil komisijo, ki je imela nalogo proučevati mere, kako uspešno „sabotirati premirje“. Razpust te nenavadne komisije seveda še ne pomeni, da je ne bi bilo mogoče ob gotovih okoliščinah spet sklicati. Nevarnost za sedanje premirje je pač največja v tem, da ne bi ena ali druga stran s kakimi izzivalnimi akcijami ali izjavami povzročila nove zapletljive, ki bi ogrozili s tako velikimi napori dosežen sporazum.

Na popuščanje Rija je seveda tudi zelo vplivala obljuba ameriškega predsednika o takojšnji velikopotezni gospodarski pomoči po vojni opustošeni deželi. USA namerava za enkrat dati v ta namen 250 milijonov dolarjev. Važno besedo o Koreji in pogajanjih za končen mir bo tudi spregovorila glavna skupščina UNO. Sestala se bo v kratkem. Tudi bližajoči se termin tega zasedanja je vplival na Rijevo popuščanje.

Iz azijske celine bi bilo omeniti še dva dogodka. Vlada francoske pol-kolonije Kambodže v Indokini je sklenila, da ostane v okviru Francoske Unije, če ji francoska vlada prizna samostojnost. Na ta način utegne Francija izboljšati svoj neugoden vojaški položaj in politični položaj v Indokini. — Precejšnjega pomena so tudi prvi prijateljski razgovori predsednikov vlad Indije in Pakistana. Gre za končen sporazum o deželi Kašmir, za katero sta se obe državi vsa leta od ustanovitvi Pakistana srdito prepirali.

Bo prišlo do konference v Berlinu?

Na povabilo treh zapadnih sil sovjetski vladi na sestanek v Berlin, slednja sicer še ni uradno odgovorila, toda veliko zanimanje je vzbudil članek v moskovski „Pravdi“, ki se bavi s tako konferenco. Kakor znano so Sovjeti zahtevali, da Zapad ne stavlja kakih pogojev, jamstev ali dnevnega reda, kakor je to predlagala ameriška vlada. No, vabilo treh zapadnih zunanjih ministrov ne vsebuje nič sličnega, edino predlaganje obravnavanja nemškega vprašanja in avstrijske državne pogodbe bi bilo mogoče smatrati za nekakšen „diktat“ dnevnega reda. In nad tem se „Pravda“ razburja in očita Londonu in Parizu, da sta popustila Washingtonu, ker če pride do razgovorov, naj bi ti obravnavali vesoljno pomirjenje med Vzhodom in Zapadom. Iz tega sklepa jo v zapadnih prestolicah, da bi Sovjeti želeli sestanek „velikih štirih“.

Na vsak način je na Zapadu še vedno neka nejasnost o politiki do Sovjetske zveze. Angleži in Francozi kažejo prijaznej-

še obraze kot Amerikanci. Slednji pravijo, da bi bilo treba počakati na dokazne dobre volje. Predsednik Eisenhower je poslal nemškemu kanclerju Adenauerju pismo, v katerem je važen poudarek, da je moč najboljšje jamstvo za mir. To pismo je seveda dokaj važno v sedanjem času, ko parlamentni držav evropske obrambne skupnosti še vedno niso ratificirali pogodbe in določil evropske obrambne skupnosti. Povrh so 6. septembra v zapadni Nemčiji volitve, na katerih bo vprašanje pristopitve Nemčije k temu paktu in njene oborožitve igralo veliko vlogo. Adenauerjeva vlada zagovarja tak politični razvoj, medtem ko socialistična opozicija nasprotuje.

. . . in pri nas v Avstriji

V notranji politiki je nastopilo po več dneh zadnjega parlamentarnega zasedanja neko zatišje. Imamo, kakor se v političnem življenju običajno izražamo, „čas kislih kumarov“. Parlament je na počitni-

Koroški deželni zbor

Koroški deželni zbor se je sestel v sredo, dne 22. julija 1953 k zadnji seji pomladanskega zasedanja.

Na seji so predvsem obravnavali vprašanja zaposlitve gradbenih delavcev.

Uvodno je deželni zbor obravnaval davek na najemnino za lovišča. Ta davek so povišali na 40 odst. zneska, ki ga plačajo za najemnino lova. Ker so izenačili položaj privatnih lovišč z združenimi, bo celoten donos tega davka povečan za 94.000 šil. letno.

Deželni zbor je sklenil, da bodo zaslužnim osebam požarnih bramb in drugih rešilnih akcij v bodoče podelili posebno odlikovanje.

Nadalje je deželni zbor obravnaval davč-

cah, v listih se stranke med seboj napadajo. OeVP trdi, da je v parlamentu zmagal njen gospodarski načrt, da je torej linija Kamitz-Raab uspela na vsej črti, SPOe pa zopet piše v svojih listih, da so socialisti prodrli.

Kot nepristranski opazovalci moramo že beležiti, da je v bistvu šel gospodarski razvoj oziroma gospodarsko načrtovanje tako pot, kakor jo je pred volitvami zastopal in nakazoval finančni minister gospod Kamitz in kateremu so se socialisti tedaj z vsoto silo protivilo. Kakor običajno zglejajo prilike in tudi gospodarska vprašanja po volitvah drugače kakor pred volitvami. Zato se nihče, ki potek politike nekoliko pozna, ne bo čudil tem nasprotstvom, ki jih bremo dnevno v listih ene in druge stranke.

Tekom parlamentarnih počitnic vlada nima druge naloge kakor upravljati državne posle po veljavnih zakonih in tako po vsej verjetnosti tudi na sodniškem polju tekem političnih počitnic ne bo bistvenih dogodkov in verjetno tudi proces „Minimax“, ki je sprožil toliko političnega prahu, tekem počitnic ne bo pokazal novega obličja.

ne olajšave za nova stanovanjska poslopja, za dozidave in prezidave.

Največji del seje pa je bil posvečen gradnji cest, kjer naj bi delavci našli nove zaposlitve. Za izgradnjo ceste v Melski dolini je bila odobrena vsota 15 milijonov šilingov. Med drugimi bodo tudi asfaltirali del ziljske ceste od Straje vasi do Bistrice, nadalje cesto od hotela „Mittagskogel“ do Loč, Doberla vas — Goselna vas, del ceste iz Smihel v Pliberk.

Za izgradnjo veste v Melski dolini je dala zvezna vlada kredit 15 tih milijonov šilingov. Ker pa je ravno v tej dolini tudi vrsta mostov potrebna, bo treba v naslednjih letih še osemdeset milijonov šilingov za dogotovitev vsega dela.

Izumiranje avstrijskega prebivalstva

V predzadnji številki „Naš tednika“ smo že poročali o zborovanju, katerega predmet je bilo vprašanje družine. To zborovanje je trajalo več dni in je bilo v St. Martinu pri Grazu. Pri tem je bilo ugotovljeno, da je število rojstev v Avstriji najmanjše na celem svetu. To je posledica preprečevanja rojstev, saj je doseglo prostovoljno povzročenih splavov v Avstriji v poldrugem letu število okrog 300.000. To je skoraj toliko, kolikor so znašale vse izgube avstrijskega prebivalstva v drugi svetovni vojni.

Nizko število rojstev v Avstriji in pa dosega večje starostne meje vsled napredovanja medicinske vede povzroča, da postaja Avstrija vedno bolj dežela starih ljudi. Vsemu temu more odpomoči le učinkovita socialna zaščita družine. Ta mora dobiti veli-

ko večje prispevke za otroke, medtem ko je treba koristiti družin brez otrok na primeren način okrniti. To je pomagalo v drugih državah, n. pr. v Franciji in bi pomagalo gotovo tudi v Avstriji.

Nizkega števila rojstev je v Avstriji v veliki meri gotovo kriva tudi stanovanjska beda. Zlasti v večjih mestih in v industrijskih okolišjih je pomanjkanje stanovanj naravnost strašno in mora zato veliko število družin stanovati v zasilnih stanovanjih, ki nikakor ne odgovarjajo zdravstvenim zahtevam. Da se družine s takim stanovanjem bojijo nato večjega števila otrok, ko še sami nimajo prostora, je razumljivo. Zato bi med ukrepi za povečanje števila otrok bil potreben tudi ta, da dobijo družine primerna stanovanja.

Častna obletnica

Štirideset let je minulo te dni, odkar so prvi slovenski študenti polagali maturo v slovenskem jeziku na slovenski gimnaziji.

Kakor je znano, smo imeli v monarhiji le dvojezične gimnazije in sicer so bili nižji razredi slovenski, višji razredi pa so imeli le par predmetov v slovenskem jeziku.

Zdi se nam, da je ravno pravi čas, da se spomnimo onega velikega Slovenca, ki je dal s svojim delom in svojo pobudo Slovincem popolno slovensko gimnazijo. Ta mož je bil veliki slovenski nadškof Anton Bonaventura Jeglič.

Že lani, ko je Mohorjeva družba v Celovcu izdala pregled Jegličevega dela, smo se v našem listu spomnili te velevažne slovenske kulturne ustanove.

Jeglič je dal pobudo, on je zagrabil za stvar, vsa duhovščina je šla za njim in z duhovščino je korakal ves slovenski narod in si sam s svojim škofom dal to, česar država in vlada nista hoteli dati.

Bilo je to leta 1905. Z ustanovitvijo slovenske gimnazije so se rodile vse slovenske učne knjige za srednje šole in v poletju leta 1913 so na popolni slovenski gimnaziji polagali študentje maturo. Trideset fantov

je bilo.

Šentviška gimnazija nad Ljubljano je najmočnejši kulturni spomenik, ki si ga je postavil ves slovenski narod, spomenik, ki poje tudi danes slavo nadškofu Jegliču, poje slavo slovenski duhovščini, o kateri sedaj govorijo, kako je bila mračnjaška, nazadnjaška, reakcionarna.

Šentviška gimnazija je bila tudi predhodnica slovenski univerzi, ki je našla tla pripravljena leta 1918. Neprecenljivo je delo škofa Jegliča.

Tam pa, kjer nismo imeli ne univerze, ne gimnazije in ljudske šole, tam je šel zopet duhovnik na prižnico in v domači besedi govoril narodu in posebno še mladini. To so bili res ljudski duhovniki, duhovniki iz ljudstva. Vse to tako zelo radi pozabijo tisti, ki hočejo narodovo bodočnost graditi brez povezave s preteklostjo.

O teh ljudskih in tako pojmovanih ljudskih duhovnikih, ki so iz naroda prišli in zopet narodu služili, je govoril na primiciji v Bilčovsu slavnostni pridigar in bi bilo želeto, da bi tako izklesana in izgrajena pridiga bila natišnjena, ker je brez dvoma ena najmočnejših pridig, kar je bilo govornenih na Koroškem v zadnjih letih.

Zakasneli proračun

Že zadnjič smo poročali, da je kmetijska zbornica za Koroško predložila proračun za tekoče leto šele sedaj.

Navedli smo tudi nekaj števil iz tega proračuna. Na seji je govoril seveda tudi zastopnik Kmečke gospodarske zveze g. Jančko Ogris in pri tej priliki naglasil na eni strani pomanjkanje vseh vsot za pospeševanje kmetijske proizvodnje, na drugi strani pa imena Kmetijska zbornica denar za nakup posestva za kmetijsko šolo v Kötschach-u, nima pa denarja da bi pomagala slovenskim gospodarskim šolam.

V deželi sami je zasedanje koroškega deželnega zbora važnejši dogodek. Na tem zasedanju še ni prišlo do obravnavanja novega osnutka zakona za dvojezične šole, ker še stvar ni tako daleč dozorela. Se daj se posvetujejo stranke posamič, potem se bodo posvetovale vladne stranke in končno bo zadeva tako daleč, da bodo povabili na posvetovanje tudi zastopnike Slovencev. Če politični in sicer notranje in zunanje politični položaj pravilno presojava, smemo že danes povedati, da pač položaj ni tak, da bi mogli reševati tako važne probleme brez koroških Slovencev ali mimo njih. Da Slovenci nikdar ne bomo pristali, da bi se šolsko vprašanje reševalo na podlagi kakega ljudskega štetja, pa je jasno tudi za slučaj, čeprav ne bi notranje ministrstvo že maja leta 1951 povedalo, da rezultati ljudskega štetja ne smejo igrati nikake vloge pri katerih koli narodnostnih vprašanjih.

V koroški notranji politiki so tudi v zadnjih tednih dogodki maja meseca 1945 igrali veliko vlogo. Saj so vsi listi pisali o njih. Naše načelno stališče je povedano v uvodniku. So pa v življenju gotovo tudi dogodki, ki se desetletje pozneje presojava drugače, kakor so se in bi se presojali ob času samem.

Če hočemo soditi, moramo soditi vse! Odločno pa smo proti temu, da bi sodili ene in druge zakrivali! Božji in človeški zakoni zahtevajo resnico in pravico za vse in ne samo za ene! Zločin ostane zločin, pa naj ga je zakrivil Slovenec ali Nemec ali pa tudi Anglež.

Kdor hoče razdor med narodi, bo brskal po preteklosti, ki je dosti žalostna za vse, kdor pa hoče graditi bodočnost, kdor hoče graditi Združeno Evropo, mora znati tudi odpustiti in pozabiti. Dokler bomo raziskovali preteklost, tako dolgo smemo Slovenci brez ozira na svetovno nazorno opredeljenost trditi, da smo bili od preteklosti prikrašani, pač pa verujemo v bodočnost, verujemo v Združeno Evropo, kjer bo mesta in življenjskih prilik za vse evropske narode, ki so dobre volje.

KOROŠKI SEJEM

Na letošnjem koroškem sejmu bodo polagali tudi večjo važnost na domačo obrt, ki potrebuje danes tudi novih poti za eksport.

Posebno pažnjo zasluži predvsem tekstilni sektor in posebno še blago za razne noše. Tudi na polju pohišstva bomo na razstavi videli nove poizkusne in praktične ureditve doma.

Vstopnina za vse prostore koroškega sejma je letos določena na 6 šil. na dan in sicer do 19. ure. Od 19. ure naprej pa so predvidene posebne vstopnice za veselični prostor za en šiling.

Predsedstvu koroškega velesejma se je tudi posrečilo, zagotoviti udeležbo Slovenije na razstavi. Poljedelsko in trgovsko ministrstvo sta dovolili posebne kontingente za razstavno blago Slovenije, ker je trgovska zbornica v Ljubljani zahtevala, da se to blago ne sme všteti v kontingent, ki je določen v avstrijsko-jugoslovanski trgovinski pogodbi.

Kakor kažejo priprave, bo letošnji koroški sejem nekaj posebnega. Po svoji ureditvi ne bo samo razstava celovškega podjetništva, ampak bo res slika gospodarskega življenja koroške dežele. V petek se je vršila v Celovcu častniška konferenca, pri kateri so govorili mestni svet. Novak, voditelj sejma Grimm ter ravnatelj Gutschmar.

Koroški sejem bo letos v istih prostorih kakor prejšnja leta, vendar bodo ti prostori precej povečani, kljub temu, da stane samo najemnina za šotore že 230.000 šilingov. Osrednji del razstave lesa bo nameščen pred gimnazijo. Vhod pa bo med Hasnerschule in Charintijo. Otvoritve, ki bo dne 6. avgusta, se bodo udeležili med drugimi tudi zvezni kancler inž. Raab, ministra Thoma in dr. Hlbig, kakor tudi zastopniki mestne uprave Trsta in šef jugoslovanske misije.

Kärnt. Landes-Brandschaden-Versicherungsanstalt

(Koroška deželna zavarovalnica za škodo po ognju)

Celovec - Klagenfurt, Alter Platz 30

Brzjaviti: Kälabrand Ustan. 1899 po koroškem deželnem zboru Tel.: 18-46, 18-47

ŠOLSTVO NA TRŽAŠKEM 1953

Kakor drugod so tudi na Tržaškem bile šole prvotno latinske in jih je vzdrževala Cerkev predvsem za izobraževanje duhovnikov. S časom je Cerkev jela upoštevati ljudski jezik in je tako šola iz stoletja v stoletje postajala bolj narodna šola. Prvo srednjo šolo na današnjem Svobodnem tržaškem ozemlju so ustanovili jezuiti leta 1617 in sicer je to bila gimnazija.

V času Marije Terezije in Jožefa II. je država prevzela šolske zadeve v svoje roke. Latinsčino je v šoli nadomestila nemščina, kar je pomenilo za nenemške narode tedanje Avstrije pričetek germanizacije po šoli. Nadzorstvo šol pa je tudi še v tem času bilo v rokah Cerkve. Okoliške vasi tržaškega mesta pa so dobile osnovne šole šele tekom prve polovice devetnajstega stoletja. Okoli 1848 so postale osnovne šole v mestu samem italijanske, šole po vaseh pa slovenske. Tak je ostal položaj, dokler ni fašizem uničil zadnje ostanke slovenskega šolstva.

Zanimive so tudi številke za srednje šole leta 1909-10.

	Italijanov	Nemcev	Slovencev
Višja gimnazija	142	181	197
višja realka	209	170	92
meščanske šole	171	136	123
	522	487	412

Slovinci tedaj v Trstu niso imeli ne državnih in ne privatnih srednjih šol. Le v Gorici je Avstrija dovolila leta 1913 slovensko gimnazijo in v Idriji leta 1901 slovensko realko. Po prvi svetovni vojni je Italija slovensko gimnazijo v Gorici ukinila. Tako je bilo v šolskem letu 1921-22 2400 srednješolcev na šolanju v Jugoslaviji.

Tržaški Slovenci imajo danes v Trstu:

1. **Višjo realno gimnazijo**, — 229 učencev — kjer je poučevalo letos 24 profesorjev. Nižji razredi imajo normalno število učencev, to je nad trideset, višji razredi pa tudi le po kakih petnajst.

Na tej šoli se učenci učijo slovensčine, italijanščine, latinščine in angleščine. V vseh drugih predmetih odgovarjajo učni načrti precej našim razmeram.

2. **Državno učiteljsko** — 137 učencev —

Na učiteljsko je poučevalo v minulem šolskem letu 21 profesorjev. Medtem ko traja pri nas učiteljski študij pet let, zaostajajo v Trstu štiri leta. Tudi na učiteljsko se učenci učijo istih štirih jezikov, kakor na realni gimnaziji.

3. **Državna trgovska akademija** — 114 učencev.

Osemnajst profesorjev je poučevalo na trgovski akademiji. Trgovska akademija je petletna, pri nas pa štiriletna. Učenci se

učijo na akademiji slovenskega, italijanskega in angleškega jezika.

4. **Nižja srednja šola** — 552 učencev.

Na tej šoli je učilo 40 slov. profesorjev. Šola je triletna, v prvem razredu z latinščino in slovensčino ter od drugega leta naprej tudi z angleščino.

Po končanem tretjem letu polagajo učenci takozvano malo maturo. Pri nas bi to nekako odgovarjalo glavni šoli ali prejšnji meščanski šoli s posebnim zaključnim izpitom.

5. **Nižja industrijska strokovna šola** — 419 učencev.

Na šoli je poučevalo 13 učnih moči. Šola je triletna in bi najbolj odgovarjala naši dvoletni trgovski šoli.

Posebni tečajji — navadno industrijski tečajji — dvoletni so bili še izven Trsta v Nabrežini, na Opčinah, v Proseku, v Katinari, v Dolini in kmetijski strokovni tečaj na Plavjah.

Na vseh navedenih šolah je bilo pričetkom šolskega leta 1952-53 vpisanih 2028 učencev in sicer 994 fantov in 1034 deklet.

Dijaki so tudi v tem šolskem letu izdajali svoj list „Literarne vaje“. Bil je to me-

sežnik, ki je izšel v osmih številkah na 272 straneh.

Slovenska radio-oddajna postaja je privedla pet oddaj samo za sodelavce „Literarnih vaj“.

Slovenske šole so imele v minulem šolskem letu tudi dve skupni prireditvi in sicer 8. februarja 1953 Prešernovo proslavo in skupno akademijo. Za to zadnjo prireditev je vladalo tako zanimanje, da so jo morali trikrat ponoviti.

Iz tega kratkega pregleda bodo tudi naši koroški bralci razvideli, kako se razvija šolstvo, ki je bilo leta 1945 z ameriško pomočjo zopet vzpostavljeno ali na novo ustanovljeno. Da imajo tržaški Slovenci tudi slovensko ljudsko šolo, je samo po sebi razumljivo.

Pri nas pa se borimo za par slovenskih ur. In še pravijo, da sloveniziramo deželo in spravljamo „germanstvo“ v veliko nevarnost. Če primerjamo naše šolske prilike s tržaškimi, moramo ugotoviti, da britanska zasedbena oblast v Avstriji ni rešila tiste naloge, katero bi morala rešiti ob razpadu tisočletnega rajha. Naloga zasedbene oblasti bi bila med drugim tudi skrbeti za to, da dobijo Slovenci tudi svoje strokovne in srednje šole.

Žegnanje pri sv. Luciji

Caracas, 1. julija 1953

Dragi g. urednik!

Ne zamudite prilike in v mojem imenu pojdite na žegnansko nedeljo, dne 9. avgusta, k Sv. Luciji v Dobu. Vi najbrž še ne poznate tega lepega kota koncem Podjune, kjer stoji v družbi gospodarskih poslopij in praviljnih polj bela podružnica sv. Lucije. V stolpu je videti letnico 1742, a cerkva je mnogo starejša. Za oltarjem visi tablica s cerkvenooblastnim patentom, ki nosi letnico 1360. Tudi slikarije na lesenem stropu (iz pozne gotike) ne povedo prave starosti.

V drugi podružni cerkvi sv. Boštjana v Dobu je tudi lesen cerkveni strop s starejšo ornamentiko, ki nosi letnico 1523. Umetnostni zgodovinar dr. Rajko Ložar si je ogledal te stvari, pa še do danes ni nič povedal, kaj se mu zdi. — Vsako leto 10. avgusta je šentvoranče in romanje k Sv. Luciji, kjer imamo tudi sv. Lovrenca v oltarju. Svetnik ima ob sebi velik raženj, na katerem so mučenika nad ognjem mučili zaradi njegovega prepričanja. O, pridite vsi, ki morete in ki vas tudi matrijo zaradi vaših prepričanj, k sv. Luciji, k sv. Lovrencu in k svetima slovanskima apostoloma Cirilu in Metodu, katerih oltar tudi tu imamo in jih lepo častimo.

Sv. Lovrenc naj vas tolaži in krepi s svojim vzgledom vztrajnosti v borbi za svoje ideale. Naj sv. Lucija odpre vsem oči, da bodo jasno videli in ločili dobro od zla, saj ona je zaščitnica za oči.

Tu je ta skromna in zanimiva podružnica na koncu Podjune, v kotu sotočja Bistrice in Drave. Od pradavnine se je sem zgrinjal slovenski narod vse Spodnje Koroške od St. Jurija na Vinogradih in Timenice, od Zrelca in Galicije, pa od Sp. Dravograda, Kotelj in Koprivne. Djekšarji so bili vedno v lepem številu zastopani. Vem, da bo prišla tudi letos Župančeva mati z Djekš, če bo pri zdravju, v družbi z drugimi z Vobrskih gor, s Kneže, Golovice in Tovstega vrha (Bajdlnovi in Tužakovi). Z ruško in šentpetersko procesijo pridejo Čedravci. O, kako smo se jih veselili nekdanj, ker so z njimi prišli tudi naši sorodniki, prijatelji in znanci. Na skednjih smo romarjem pripravili ležišča na senu in slami in s petra smo poslušali njihov puvnanje tja v polnoč.

Tu je tisti kraj, kjer so naši slavni cerkveni in javni delavci, kakor župnik Kesnar, Gabron, Hornböck, Kandut, Sadolšek, Poljanec in drugi, imeli slavne cerkvene govore, popoldne pa na kateremkoli skednju ali v večji kmečki hiši politično-gospodarski sestanek.

O, pridite, idite k Sv. Luciji, ki morete. Dobljanci so gostoljubni Slovenci. Slovenski študenti pa pridite vsi, od primčeka do akademika, vsi ste vabljeni na obed pri katerikoli hiši. K Bošenku, Peter, jih pošlji pet, ki znajo tudi šah igrati, pa bo gospodar vesel; vse drugo jim bo navrženo. H Posterpniku tudi pet. Metka jih bo že vrdjala. Mojega ujca naj lepo pozdravijo. Če je še bolan, naj pogledajo in za lepo javorovo mizo naj sedejo in si jo dobro ogledajo, ki je lep kos narodne umetnosti. Pratico celega leta ima vdeleno ob robce. V sredini je vloženo ime — Aleš Posterpnik. V kotih mize so lepi narodni ornamenti. — Dalje, Peter, pet jih pošlji k Božiču. Tu so bila vedno odprta vrata slovenskim študentom. Tam v študentovski sobi so kramljali že mnogi starešine: dr. Urbanc, dr. Fellacher, posl. Grafenauer, dr. Hafner, Skitek, prof. Hutter, dr. Tischler, dr. Ložar itd. in dolga vrsta preč. gospodov. — Pri Petraču jih bodo radi vzeli k mizi in pri Zadaku tudi; seveda k vam tudi, pa k Petru, Žlindru in Svecu, saj tu je doma kar cela univerza. Kolikor več jih pride, Peter, že veš, kam jih pošlješ v goste. Vsi Dobljanci so gostoljubni.

Če bo med študenti navdušenih turistov, pa jih pošlji še k Tužaku in jim pokaži, kje prekrizamo Tužakovo polje z ognji, da se vidi ognjeni križ čez vsa plan gori do Celovca. Ali pa pojte dol za Dravo k tisočerim bistrim in hladnim studencem. Nazaj grede pa se oglasite pri Ožepu, pri Gorenčelnu, Brežniku in Radarju in pri Matevžu pogledajte, če kaj muhe pridno lete; zgodnje ajde odpirajo prve bele cvetove.

Ko se boste vračali v Dob čez Ježo, pa še spotoma Marijanko lepo pozdravite. Oglejte si na suhi, prodnati Ježi lep sadni vrt. Bil je Marijankin stari oče zanimiv mož. Vse življenje je sadil, sadil do svoje smrti z nesebično ljubeznijo do konstruktivnega dela in vzgoje. „Bo al' ne bo,“ je ponavljal in sadil naprej in Dob ima mnogo, če ne vse sadno drevje od njega — Svečeve jabolke.

Pod noč in še pri luči pa poglejte in botvajte in na stavarja ne zabite. Če bo Gregej stavil, dajte, da si bo zaslužil za nov klobuk, ker je starega v lucijskih vejah izgubil. Glejte, gospod urednik, da ne zamudite žegnanja. Tudi jaz sem bil že v Vaši hiši na Jezerskem gost. Pri sv. Luciji pa okrog oltarja stopite in si z železom oči otrite, da si jih okrepite za Vaše naporno delo in če boste kaj „h ofru dali,“ bo moj ujec v božjem imenu rekel: „Bohvonaj sv. Lucija“.

Pot do Sv. Lucije pa Vam popišem prihodnjič.

Lepo pozdravlja Joško.

J. Š. Baar — Al. Nemeč:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(28. nadaljevanje)

Letos je vzel na piko Cimburo.

„Cimbura, koliko cokel pa imaš?“

„I, imam jih nekaj parov, imeti moram zalogo, zato ker v Pisku za svojgo nogo ne najdem v nobeni trgovini primernih,“ je dobrohotno razlagal Jan, „coklar v Staših pa ima mojo mero.“

„Kam jih pa spravljaja?“

„Kam drugam kot pod kolen, da se posuše in ne popokajo.“

„Tako bo pa le res!“ se je režal Mika.

„Kaj pa, kaj?“ je takoj vse pograbila radovednost.

„Cimbura vam že dolgo opazuje svojo kuro. Vedno se zmuže pod kolen. Ko gospodinja krmi kurje družinico, toliko da pride jest in že spet izgine. To gospodinji ne da miru. „Kaj neki mrha ima tam?“ pravi in pokuka pod kolen, a nič, prav nič ne opazi tam, za kuro ni duha ne sluha. Samo moževe cokle stoji tam druga ob drugi kakor par konj. „Čudna reč, saj je vendar čopka sem bežala,“ si gode gospodinja. In še bolj je pazila na čopkasto kuro. Glej, videla jo je — na lastne oči jo je videla, kako je stekla pod kamen in se tam zgrabila, kakor da se je v zemljo vdrla. Kmetico so mrvljinici spreleteli po hrbtu, takšna čuda in čare uganja ta kura. „Zaklala jo bom,“ se je odločila, čemu bi imela v krdelu začarano kuro?“

Tiho, prav tiho je v gostilni, vsa go-

stilna pazljivo poslušala zanimivo zgodbo o začarani kuri.

„Ali ni bila črna?“ je zbadljivo vprašal Klasek v ozadju in vsi so razumeli zakaj. „Črna kura — kakor vran črna kura — je začarana. Pravijo, če taka kura znese na veliki petek jajce in če ga človek nosi tri tedne pod pazduho in prehodi dnevno devet meja, da se iz njega zleže škratek-gospodarček.“

„I kako pa,“ se je oglasila sama Marjanika jezno, kajti vedela je, kam Klasek meri, „bila je čopka — s pisanim, črnobelim perjem — poškopljena ji pravimo.“

„Tak torej, gospodinja,“ se Mika ni dal zmotiti, ne vidi nič drugega razen par od dima kar rjavih začadenih cokel. „Morda pa je,“ se ji posveti v glavi in že stegne roko ter potegne leseno obutev na svetlo — pa glej čudo prečudno, svojim očem ni mogla verjeti, v desni cokli sedi prituljena čopka, vsa preplašena, pod njo pa gnezdo z jajci, nekatera so že preključana. Pogleda v levo coklo, tam pa se greje mačka s tremi mačicami.“

Vsa zbrana družba se je bučno zasmejala, smejala se je Janovim nogam, smejala se je njegovim obutvi, čeprav je čutila, da se je grdo smejati naravni napaki. Ko bi bil Cimbura hrom ali grbast, bi se mu občina prav gotovo ne smejala. Njegove noge pa so zdrave, le da so prevelike, tako velike, da dražijo oči. Njihove sledi se v snegu od vseh ložijo in to nagiblje ljudi k smehu.

Kaj pa Cimbura? Je užaljen? Se jezi? Bo vstal in odšel? Ne, Cimbura se kot pameten človek ne sramuje svojih nog in se ne jezi. Le Marjanika je oblila rdečica sramu zaradi

moža. „Nespametna ženska!“ jo je v duhu karal Cimbura in se nalašč obrnil od mize, potegnil noge izpod stola, gledal na njihova velika stopala v velikih in močnih čevljih. Z ljubeznijo je gledal nanje in, kakor da se nič ni zgodilo, je s čudno mirnim glasom začel govoriti: „O moje drage noge, ne morem se Bogu za vas dovolj zahvaliti. Več kakor štirideset let me že nosite po svetu in še nikoli me niste bolele. Doslej ste me vodile po dobrih poteh in me niste nikoli zavedle na slabo. Iz boja in ognja ste me prinesle zdravega in iz daljnih tujih dežel sem edino z vašo pomočjo spet prišel nazaj v preljubo domovino. Če vas ne bi imel, kaj bi od mene ostalo, kaj bi si brez vas na svetu začel? Zato se vas ne sramujem, temveč vas cenim in imam rad!“ Ko je skončal s to pohvalo, se je znova obrnil k mizi in rekel Miki: „Čepica mora biti umerjena po glavi, cokla po nogi. Tudi velika cokla je včasih koristna.“

Sosedje so se drezali s komolci. Marjanika je nehala biti sram in je pogumno dvignila glavo. Zdaj bo to prišlo, je bilo brati iz vseh oči. Cimbura pa je govoril dalje: „Pred tednom sem šel s polja. Sneg se je talil, mraz je popustil in topli veter je vel sem od Dunaja. Na Podcerkvenem ribniku so divjali otroci kot na vasi. Led je pokal in skozi dolge reže je brizgala voda na površje. Dečki so se poslavljali od drskih in niso ničesar slišali ne videli okoli sebe. Zdajci so zavpili, kakor bi ustrelil mednje, in stekli k bregu. Samo en fantič je ostal tam, zaletel se je na vdrtino, katero so na ledu izsekali zaradi rib. Kakor papir tenak led se je vdal pod njim. V ledeni vodi je

deček kričal in se obupno branil — loveč z rokami gladke ledene kosce, ki so plavali krog njega. Skočil sem k ribniku, toda preden bi prišel do tonečega fanta, bi bilo po njem. Kaj storiti? Hitro sem sezul coklo in jo pognal po ledu dečku v pomoč. Cokla je letela kakor puščica in štrbunknila v vodo pred potaplajočim se fantom. Ni bilo treba niti krikniti: Primi se — z vsemi štirimi se je dečko skočal nanjo — no in kaj bi rekli? Moja cokla je fanta vzdržala nad vodo. Kakor na konju je sedel na njej in se ni potopil, da sem lahko pritekkel k njemu in ga potegnili ven. Veš, brate Miko, čigav je bil ta fant?“

Ljudje so umolkli, kakor da niso v gostilni, ampak v cerkvi, in v tem strogem molku je Mika skesano in tiho dejal: „To je bil moj Vojsa.“

Tako je odgovoril Cimbura brez krika in brez srda, kakor da mu mleko teče po žilah namesto vroče krvi. Dobričina je tak, da bi mogel orati z njim. Žena ga ima pod copato — tej da se je vdrugeč posrečilo srečno se omožiti — cela gospa je — in da se to tudi na njej pozna. Cvetoča je ko roža, kakor mladenka in vendar tudi ona nima daleč do štiridesetih. Vsa se je razcvela. —

Tudi možje so pri srečanju Cimburo pogovarjali, zakaj sam molze, zakaj sam prašiče krmi in skrbi za kure, to da je žensko delo in ženo le kviri.

Toda Jan se jim je v brk smejala in dejal, da delo sploh ni žensko ali možsko, delo je delo in človek ga mora izvrševati — on — Cimbura da je pri Kovandovih celo perje trgat.

(Se nadaljuje)

RADIONWEISS - schönstes Weiss!

CELOVEC

Nedeljska služba božja je ob pol deveti uri vsako nedeljo v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

DAROVI ZA STARČEV SPOMENIK

Poleg že v zadnjih številkah našega lista navedenih darovalcev so do 28. 7. darovali za Starčev spomenik:

Krobath, St. Lenart, 50.—; Juch, St. Janž, 10.—; Alojzij Perne, St. Vid, 50.—; Varch Minko, Šmarjeta v R., 6.—; Pegrin Kristina, Sele, 10.—; Šolske sestre, Železna Kapla, 10.—; dr. Josip Ogris, Loče, 100.—; Janez Ojcl, Borovlje, 20.—; Mostečnik Barbara, Podravlje, 5.—; Einspieler, Bistrica v R., 5.—; Mikula Franc, Melviče, 20.—; Wolte Janko, Apače, 25.—; družina Lepušic, Ravne, 30.—; Wetzl Janez, Metlova, 2.—; Hanjžič Mirko, Reberca, 10.—; Pertsch Josip, Bistrica-Zilja, 5.—; Golobič Franc, Zgornje Trušnje, 10.—; Nagele Matevž, Marija na Zilji, 50.—; Vajvoda Marija, Bajtiše, 20.—; Brežan Anton, Kot-St. Jakob, 20.—; Obid Anton, Škofji dvor, 5.—; Škorjanc, Salzburg, 10.—; Rosenzopf, Ruda, 40.—; Lakonig Janez, Šmarjeta, 5.—; Krušič Paul, Bilčovs 5.—; Volina Matija, Galicija-Klanče 18.—; Piopivnik Terezija, Klopinj, 10.—; neimenovana, St. Vid v P., 10.—; Tischler Ana in Lenka, Tinje, 40.—; Setz Marija, Galicija, 10.—; Andrejčič Uršula, Bistrica v Rožu 65, 2.—; Truppe Jožef, Lienz, 10.—; Neimenovani 20.—; Hofer Alojz, Beljak, 5.—; Dovjak Marija, Rožek, 30.—; Sludermann Marija, Male Čape, 10.—; Zemljich Anton, Celovec, 18.—; Ivančič Franc, Podravlje, 5.—.

Za vplačevanje darov za Starčev spomenik se poslužujte položnic, ki smo jih priložili listu in nosijo označbo „Starčev spomenik“.

Za Limbarskega so darovali:

Neimenovana, 10.—; Kurnik Helena, Lepena 10, 10.—; Neimenovana, 20.—.

CELOVEC

V Celovcu so po dolgem času izsledili posebnega tiča. 20 osebnih avtomobilov je bilo tekom zadnjih tednov ukradenih. Zadnjo nedeljo je poleg športnega igrišča po osmi uri zvečer izginil zopet krasen voz. Lastnik voza in policija so se podali z drugim vozom na pot; najpreje seve po mestu in na to proti Beljaku. Na rožeški cesti so našli tička, ki je seve bil že v spremstvu ženskega spola. Branil se je nekoliko in končno so ga policisti le spravili tja, kamor spada — v kletko.

CELOVEC

V Celovcu bodo gradili novo poslopje za realko. Realka je nad sto let stara in je imela do leta 1939 svoj dom v kolodvorski cesti. Od tega časa pa se je morala pankrat preseliti in je sedaj nastanjena v Marjanišču. Marjanišče pa je last krške škofije, ki zahteva poslopje nazaj in ga deloma že sedaj prezidava za bogoslovje, ki se bo v je-

Pri nas na Koroškem

seni preselilo iz Krke nazaj v Celovec. Tako je nastala nujnost drugega novega šolskega poslopja za realko.

Najpreje bo seve treba najti v Celovcu primeren prostor, ki ne bo preveč oddaljen od obeh glavnih kolodvorov, ker se danes mnogo študirajoče mladine vsak dan vozi v mesto in domov. Po sedanjih načrtih je računati s tem, da bo šola tekom leta 1954 grajena.

KOTMARA VAS

Nedavno se je poročila v naši podružni cerkvi v Šmarjeti naša najzvestejša cerkvena pevka in ena najboljših igralk, Erna Beguš, pd. Matjakova, z g. Lenartom Liaunig.

Cerkvene obrede je opravil č. g. župnik Repnik, ki se ji je v lepem govoru zahvalil za ves njen trud in za vse žrtve, ki jih je doprinesla za cerkveno petje, katerega članica je bila že čez deset let. Položil ji je na srce, naj bi ostala še tudi za naprej zvesta tej lepi službi kot cerkvena pevka v čast božjo in v ponos vsej fari.

Cerkveni pevski zbor ji je zapel lepo poročno pesem in tudi pri poročni sv. maši se je spomnil svoje sopevke.

Po končani cerkveni slovesnosti se je vršila vesela „ohcet“ v gostilni Sabotnik, ki je trajala — kakor pač navadno takšne veselice — do ranega jutra. Seveda pevski zbor ženina in neveste tudi na „svatbi“ ni pozabil. Zadonele so pesmi „Krepko dvigni se“, „Hišica očetova“ in itd.

Naj bi Vsemogočni naklonil novemu paru obilo sreče in božjega blagoslova na njihovi življenjski poti. Jako bi se veselili in bi pozdravili, če bi nevesta še do let starosti prepevala v slavo božjo in blagor slovenskemu narodu. To so iskrene želje vseh kotmirških Slovencev, pevcev in igralcev, še prav posebno pa kotmirškega organista Lojzeta Hribarja.

BILČOVŠ

V nedeljo, na dan ponovitve primicije, nam je bilo nebo dobro naklonjeno. V veselje in zadoščenje vseh faranov, se je ponovila slavnost pod milim nebom pred župniščem. Pred sveto daritvijo smo imeli pranganje, ker smo ta dan obhajali patrocinijs svetega Jakoba, našega farnega patrona. Nato je sledila slovesna sveta maša pri lepem, z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo napravljenem oltarju. Ljudsko petje se je vzdigalo proti nebu in spremljalo molitve in prošnje našega novomašnika, ki se je pri sveti maši spominjal sorodnikov in dobitnikov in vseh, ki so na katerikoli način pomagali pripraviti vse potrebno za veliki in častni dan bilčovske fare.

Slavnost mine in pride vsakdanjost. Z hvaležnim srcem hočemo z vztrajno molitvijo prositi Boga, naj vodi novomašnika kakor do vzvišenega cilja, tako tudi vse njegovo življenje. Dal ljubi Bog, da bi doživeli v naši fari še mnogo novih svetih maš.

BOROVLEJE

Dne 12. julija je knezoškof Köstner posvetil v Krki tri novomašnike, med njimi je bil tudi naš Hanzej Winkler, sin tukajšnjega puškarja Franceta Winklerja in Marije, rojene Krainer. Dne 19. julija je pel novo mašo v Doleh pri Borovljah. Na predvečer se je zbralo v Borovljah na trgu mnogo ljudi, da pozdravijo novomašnika v domači fari, ko se je pripeljal s svojimi duhovnimi starši, z gospo Kometer in g. Zausnig-om. Godba je zasvirala, pevci so zapeli, mladina je deklamirala, med pozdravnimi govorniki je bil tudi g. Jaka Košat starejši, ki je novomašnika pozdravil v slovenskem jeziku.

V nedeljo je bila nova maša na prostem pri kapelici sv. Jožefa v Doleh. Mnogo vernikov iz Borovelj in sosednih far se je zbralo. Na žalost pa je nepričakovano obolel

določeni slavnostni pridigar č. g. Gabruč. Pridigarja je nadomestil celovski stolni župnik dr. Illwitzer, ki je govoril v nemškem jeziku, slovensko pridigo pa je imel domači gospod župnik dr. Geramb.

Po 65 letih smo imeli končno tudi v Borovljah zopet praznik nove maše.

Novomašniku želimo prav obilo uspeha na njegovi življenjski poti.

ŠMIHEL NAD PLIBERKOM

V sredo, dne 23. julija 1953, smo v Šmihelu pri Pliberku ob zelo veliki udeležbi položili k večnemu počitku Jožefa Kužnika iz Podlibiča. Star je bil 58 let. Izhajal je iz krščanske in narodno zavedne družine Blažej na Letini. Njegov brat Anton se je izučil in je bil nato dolga leta črkostavec pri Mohorjevi družbi ter je pozneje ustanovil lastno tiskarno na Jesenicah na Gorenjskem. Drugi brat Franc, pd. Krotnik, Podlibičem, pa je vzoren kmet in dober družinski oče številne družine.

Jožef Kužnik je služil več let kot cerkovnik v Šmihelu, nato pa je bil nad 25 let uslužben v celovski deželni bolnici. Kar je rajnega najbolj odlikovalo je to, da je bil vseskozi zaveden Slovenec. Kako je ljubil svoj rojstni kraj, svojake in znance je dokaz, ko so prihajali bolani iskat zdravja v bolnico, jim je posvečal ves svoj prosti čas in jih obiskoval ter jim pomagal lajšati trpljenje.

Zelo je bil priljubljen tudi pri svojih sodelavcih, ki so ga ves čas njegove težke bolezni pridno obiskovali v rojstnem kraju, kjer je v krogu družine svojega brata preživel zadnje dneve svojega življenja, ker ni bil poročen in je želel biti pokopan v svoji rojstni fari.

Uslužbenci bolnice so mu na mrtvaški oder položili kar sedem krasnih vencev, pogreba pa se jih je udeležilo sedemdeset. Eden izmed njih se je v lepem govoru od pokojnega sodelavca poslovil ter poudaril, da ga bodo težko pogrešali, ker je bil natančen kot ura in nadvse vesten in priljubljen pri vseh.

Domači pevci so mu v slovo zapeli tri ganljive žalostinke. Gospod župnik pa so v svojem govoru poudarili, da lega v grob človek, ki so ga imeli vsi radi in ga cenili in da naj si njegova dejanja in njegov značaj stavimo za vzor v svojem življenju.

ROZEK

Na Bregu pri Rožeku v Seidlnovi hiši smo dobili novo trgovino. G. Maks Traun, ki ima svojo trgovino v Pliberku, je odprl tukaj svojo podružnico. V trgovini dobite najrazličnejše poljedelske stroje, motorje, mlatilnice, grablje, kosilnice, seve tudi kolesa in razne druge gospodarske potrebščine. Pri prvem obisku v trgovini smo tudi ugotovili, da govori trgovec rad slovenski in da prijazno postreže.

Pričajemo, da bodo tudi cene povsem odgovarjale in bomo tako sedaj doma imeli trgovino z gospodarskimi stroji, katere do sedaj ni bilo.

Starši, dekleta pozor!

Še je čas za prijavo v gospodinjstvo šolo v št. Rupertu in št. Jakobu.

Oskrbite pravočasno to prijavo, da ne zamudite prilike.

Gospodarska izobrazba je za vsako dekle življenjska nujnost.

Kot gospodar je Cimbura ljubil vse lepo in popolno, posebno domačo živino. Njegov pes je moral imeti najboljši sluh in voh. Mačka je bila petbarvna. Petelin je imel glas, da ga je bilo slišati do Ražic in je za tri dni naprej moral napovedovati vreme bolje in zanesljiveje kot kateri koli tlakomer. Če je narobe napovedal dež, mu je Jan to odpustil, drugič mu je zagrozil; v tretje ga je izročil gospodinjji, da ga je ob kakšnem bližnjem prazniku zaklala. Zato je imel v kurji čredi vedno izbranega še kakega drugega petelina. Posebno se je postavljaval s konji. K njegovi zapovedi o ljubezni je takoj za Bogom in človekom prišel konj in zato dolgo ni mogel pozabiti na Divjo ter si je grenko očital, da je poslušal Kovando in jo pustil k žrebcu. „Lahko bi še živela, do danes bi še lahko tekala,“ je tarnal.

Ko je prva bolečina minila, se je nehal jeziti na žrebčka in ga opravičeval, „saj rečeve tega ni kriv, dovolj hudo mu je bilo brez matere, pa je vendar zrasel, končno je njen sin.“ Tako se je zdrava pamet in pravo čustvo oglašalo v njem in Cimbura se jima ni upiral.

Nekoč se je zagledal v žrebe prav tedaj, ki je bilo obdano z otroki, in srce mu je zatrepalo. Stopil je k njemu in ga prvič po vratu prijazno potrepal.

Konjiček se je tuje ozrl nanj, da je bilo gospodarju kar hudo, in mu je nežno dejal: „Belček, saj si vendarle moj!“ Zdaj ga je prvič po imenu poklical, toda Belčka to ni ganilo, dalje se je podil za otroki in pustil razžaloščenega gospodarja, kot da ga ni. „Vidiš, kakor ti živali, tako ona tebi,“

si je očital Cimbura in se je lepo zavzel zanj, tako da sta fanta, Jan in Francek, kar žarela. Doslej je bil to njun konj, ona sta Belčka česala, krmila in napajala, sedaj pa ju oče nenadoma nadzira, Belčku čisti jaslji, gnoj zmetava in nastilja slamo.

Njegovo oko je često z ljubeznijo gledalo ljubko žival in čim dalje jo je gledal, tem bolj je spoznaval, da bo po postavi in čudi podoben materi Divji. Dobival je kakor ona široko čelo, kot ona v mirnem teku upogibal vrat, v diru pa nategoval, po njej ima tenke noge in vzorna kopita, bistra ušesa in smeje, ognjevite, hrabre oči in izbočene prsi. Ves ustroj mladega telesa je kazal, če bo dobro oskrbovan in negovan, da bo izBelčka zrasel lep, zdrav in čil konj.

„Bog daj srečo,“ je nekdo pozdravil Cimburo prav tedaj, ko se je vrnil s polja. Dvignil je glavo in glej, med vrati stoji rezarji, njegovi dobri znanci.

Kakor imajo piskrovezi, steklarji, krojači, krošnjarji svoje izbrane kraje, koder hodijo, da drug drugemu ne spodjedajo že izbranih mest in vasi, tako imajo tudi rezarji svoje okraje, ki jih dvakrat v letu, na spomlad in jesen, obiščejo, povprašajo po zdravju in režejo živino. Dobrega rezarja kmet ceni kakor prijatelja. Rezar pozna živali, odkritosrčno svetuje, pove, kaj in kje je na prodaj; sporoči pozdrave in prinese poročila. Na sejnih rezarjev nikoli ne manjka. Pri vseh kmetih so dobrodošli, pri njih povasujejo in spijo. Z rezarji je kmet vedno dober in prijazen, zato ker rezar lahko živino popravi ali pa tudi pokvari, in tako je Cimbura takoj vse pu-

stil in skočil gostom naproti.

„Kako vam gre, gospodar?“ se je koj razpletel pogovor.

„Hvala Bogu, dobro.“

„Kaj pa žena in otroci?“

„Zdravi so. Pa vi, kako se imate?“

„Kakor vidite, smo živi in delo nam gre dobro izpod rok. Pištinski Dvorak vas pozdravlja. Kaj pa dela žrebček?“

„Je že leto star, čas, da bi ga dali rezati.“

„Pokažite nam ga!“

Cimbura se je obrnil na peti in zaklical: „Jene, skoči po Belčka!“

Žrebček se je klatil bogve kje, brezskrbno je mulil travo, se kopal v Blancici, se valjal na cesti, tekal z otroki in ni niti slutil, zakaj ga je Hanzek nenadoma zgrabil za uzdo in odvedel domov.

Na pragu je stal gospodar z dvema tujcema v modrih, zamaščenih oblekah, v visokih škornjih, z usnjenimi torbami čez ramena in srebrni klički so jima viseli v ušesih. Resno in modro sta stala kot kakšen navod. Belček jima ni zaupal. Takoj ob vratih se je strgal Hanzeku iz rok in zdirjal kakor strela mimo njih na široko dvorišče, ga nekajkrat pretekel, potem pa — hop — in je zginil v konjčak. Rezarji so ostali pri Cimburovih čez noč. Zjutraj so še pregledali in pretipali vsega žrebčka in, ko so se poslavljali, so resno, ganljivo govorili gospodarju, „Verujte nam, greh bi bil to žival rezati, iz tega bo čudovit žrebček!“

In tako je Belček ostal še naprej — igra-
vi, veseli žrebček.

(Dalje prihodnjič)

S PEDAGOŠKEGA TEDNA

Dne 13. julija t. l. so se pričeli v Celovcu pedagoški tedni, v katerih so tudi letos govorili koroškimi učitelji znani strokovnjaki o raznih šolskih problemih.

Z veseljem smo mogli pri pregledu celotnega programa ugotoviti dejstvo, da je šolska oblast letos povabila tudi učitelje iz dvojezičnega ozemlja na poseben tečaj, ki je bil posvečen izrecno le pouku na dvojezičnih šolah.

Trodnevni tečaj je otvoril v ponedeljek, dne 20. julija, deželni šolski nadzornik za srednje šole, dvorni svetnik g. dr. Hugo Schwendenwein. Naglasil je v svojem govoru najnost takih tečajev za učitelje dvojezičnih šol. Ti učitelji imajo v južnem delu Koroške vršiti veliko poslanstvo, namreč pomagati zblížati že v ljudski šoli obe narodnosti, ter seznaniti mladino s slovenskim in nemškimi kulturnimi bogastvom. Za globlje spoznavanje tega ali onega naroda pa je neobhodno potrebno obvladavanje njegovega jezika. Da bi učiteljstvo, katero poučuje na dvojezičnem ozemlju, s čim večjim uspehom moglo vršiti svoje veliko poslanstvo, je povabila šolska oblast učitelje tega ozemlja na poseben tečaj.

Naglasili bi, da se gospod deželni nadzornik Hugo Schwendenwein vedno trudi rešiti vprašanja, ki zadevajo slov. pouk, vsestransko stvarno ter ga lahko označimo med visokimi uradniki pri deželni vladi, kot redkega prijatelja Slovencev.

Za tehnično izpeljavo pedagoških tednov in s tem tudi posebnega tečaja za učitelje dvojezičnih šol, je skrbel organizator pedagoških tednov, gospod prof. Mairitsch, kateremu izrekamo na tem mestu naše iskreno priznanje k velikemu uspehu letošnjih pedagoških tednov.

Po deželnem nadzorniku g. dr. Schwendenweinu, je imel prvo predavanje za dvojezične šole, g. vladni svetnik Lorenc Just. Govoril je o praktičnem pouku na dvojezičnih šolah. Posebno zanimiva so bila njegova izvajanja o odredbi, ki določa slovensko, posebno za drugi učiteljski izpit (Lehrbefähigungsprüfung). Učiteljstvo je z velikim veseljem vzelo na znanje, da je začel g. inšpektor pripravljati novo izdajo „Našega doma“, šolske čitanke, ki je že pošla in so jo naši učitelji pri pouku radi uporabljali. Z izdajo te knjige bo izpolnje-

vzročile pri navzočih glasno začudenje, predvsem pa novega optimizma za nadaljnje delo, saj je g. inšpektor Maklin obljubil, da gre začetnica takoj v tisk. Tako jo bodo naši učitelji mogli v prihodnjem šolskem letu že uporabljati.

V okraju gospoda vladnega svetnika Maklina je največ dvojezičnih šol. Veselijo nas besede g. inšpektorja učiteljem:

„Naša dolžnost je edinole izvrševati v šoli v polni meri to, kar nam predpisuje šolski zakon.“

Gospod nadučitelj Srienc je ob risbah na tabli predaval o spisu in pravopisu v slov. jezikovnem pouku. Videli smo, da imamo neizmerno veliko možnosti pripraviti na zanimiv način spise. Posebno važne so govorne vaje na nižjih šolskih stopnjah. Spoznavanje različnih stvarnih krogov daje učencem še in še nove snovi za pismeno izražanje poznanega in doživetega.

Nato je začel g. dr. Valentin Inzko svoje predavanje o metodiki slov. jezikovnega pouka. Zelo je pozdravilo učiteljstvo razdelitev učne snovi iz slov. slovnice za vse šolske stopnje. Snov z navodili so gg. učitelji dobili razmnoženo. Pregled obsega v začetku na kratko snov za posamezna šolska leta ter se bavi na naslednjih straneh podrobno z gradivom, katerega ima učitelj obdelati tekom osmih let. Pregled slovnice z navodili je prikrojen v polni meri razmeram in zahtevam dvojezične šole na Koroškem. Predavatelj je nazorno nakazal, da je lahko najsuboparnejšo snov iz slovnice obdelati za učenca jako zanimivo in privlačno.

Prof. dr. Vinko Zwitter je v torek in v sredo 23. julija vpeljal naše navzoče vzgojitelje v slov. obliko in stavkoslovje s posebnim pogledom na razlike k nemškemu jeziku. Ob njegovem živahnem, čisto znan-

stvenem predavanju, smo se poglobili v rast slovenskega jezika predočeno ob brižinskih spomenikih, izvlečku iz Trubarjevega Abecedarija in Župančiču. Naravnost vzorna je bila primerjava slov. besednega zaklada z drugimi jeziki. Pri tem smo jasno mogli spoznavati sorodnost med posameznimi jezikovnimi skupinami ter en in isti izvor različnih besed posameznih narodov. Izvajanja predavatelja so izvenela z Župančičem: „Luč četrta je beseda: jasno hodi med narodi, dušo k duši tajno vodi.“

Zadnje predavanje 23. julija, ki bi snovno spadalo morda bolje v prvi del programa, je imel g. nadučitelj Thaler iz Mohlič. Govoril je o pouku na dvojezičnih šolah na prvih treh šolskih stopnjah. Spoznavali smo razne vplive, katerim je podvržen otrok pred in po vstopu v ljudsko šolo. Čutili smo, kako občutljiva je otrokova duša in koliko učiteljeve spretnosti je potrebno pri šolski vzgoji. Važno vlogo za uspešno delo ima materinščina. Le na podlagi te je mogoče učenca dojeti in popolnoma razumeti drugi jezik.

Tečaja se je udeležilo 60 učiteljev dvojezičnih šol. Njegov uspešen potek nam da upravičeno upanje, da se bo v prihodnjih letih udeležba še povečala. Pozdravljamo namen deželnega šolskega sveta, ki hoče tudi v prihodnjih letih v okviru pedagoških tednov posvetiti poseben del izobražbi učiteljev na dvojezičnih šolah. Čim bolj bodo naši učitelji obvladali slov. jezik in se seznanjali z najboljšimi metodami njegovega posredovanja, s tem večjo ljubeznijo bo naše učiteljstvo moglo vršiti poslanstvo v južnem delu Koroške: zblížati prijateljsko oba naroda, kot podlago mirnega sožitja v tej deželi.

Zahvala za dober potek tega tečaja pa ne gre le gg. predavateljem, ampak v enaki meri učiteljstvu, ki je žrtvovalo nekaj dni svojih počitnic in z zanimanjem sledilo izvajanjem govornikov.

— r —

Tržaški romarji pri Gospe Sveti

Za Anino nedeljo so Gospo Sveto obiskali slovenski romarji iz Trsta. Nad 400 ljudi je bilo, v soboto opoldne so se ustavili v Celovcu, kjer je bilo skupno kosilo v Delavski zbornici, ki je ob tej priliki verjetno tudi prvič slišala molitev, pa še slovensko.

Romarje pa so že na meji sprejeli zastopniki Koroške, da jih spremijo po deželi in razkažejo lepote naše zemlje. Vozovi so se ustavili na Otoku ob Vrbskem jezeru, kjer so romarji obiskali znamenito cerkev. Ob južni strani jezera so nadaljevali pot do Celovca. Po ogledu celovškega mesta so romarji nadaljevali svojo pot proti Gospe Sveti. Od Celovca je spremljal romarje tudi stolni kanonik dr. Rudolf Blüml, ki je imel po slovesni procesiji v cerkev ob zvonjenju gosposveških zvonov litanijske in blagoslov. Zvečerni govornik je bil g. župnik Avgust Čebul, ki je romarje najprej prisrčno pozdravil, jim izrekel dobrodošlico in v lepem marjanskem govoru razložil ljudem pomen Marijinega češčenja za Slovence in še posebej pomen in važnost Marijinega svetišča pri Gospe Sveti za pradede koroških Slovencev. Izjemoma je bilo tokrat na razpolago zadostno število slovenskih spovednikov, ker so zato poskrbeli slovenski koroški duhovniki. Po večerni pobožnosti so odšli romarji na določena prenočišča.

V nedeljo zjutraj je bila za romarje ob osmih skupna sv. maša s slavnostnim nagovorom g. provizorja Tomaža Holmarja iz Obirskega. Za posameznika, družino in narod brez Boga ni življenja. Vera je ohranjala naš narod vsa stoletja od tedaj, ko se mu je začela oznanjati začenši iz Gospe Svete. Pod varstvom Svete Gospe se je narod razvijal in preстал marsikateri vihar. Prenešel bo tudi sedanji vihar, če se oklene z vsem srcem božjih resnic in božjih načel, ki so nam vodila za privatno in javno življenje.

SLOVENC V ARGENTINI

Nad vse slovesno je obhajal svojo srebrno mašo g. Stanko Škrbe, kaplan pri Sveti Juliji v Buenos Airesu. Pri maši, 28. junija, so bile zastopane vse župnijske organizacije, ostali farani so popolnoma napolnili prostrano župnijsko cerkev. Pri omizju naslednji dan pa je bilo navzočih okrog 300 oseb. Tudi mnogi Slovenci so se udeležili slovesnosti.

Na praznik sv. Petra in Pavla je v krogu svojih prijateljev zelo lepo obhajal svoj god in šestdesetletnico vsem slovenskim na-

zbrana množica je z velikim zanimanjem sledila izvajanjem pridigarja, ki jo je v vznemljenem govoru popolnoma osvojil za načela krščanskega življenja.

Dejanje sv. maše so spremljali romarji z molitvijo in pesmijo v liturgičnem duhu. Prav pri tej sv. maši se je pokazalo, da je to romanje tržaških Slovencev tudi za Gospo Sveto, ki je doživela že marsikatero romanje, nekaj posebnega. Stene starodavne častiljive cerkve so odmevale mogočno ljudsko petje, ki je zaorilo iz vseh štiristo grl in naše priljubljene Marijine pesmi, kakor jih poje slovenski narod na Koroškem, so se glasile v tem številnem zboru prav posebno mogočno.

Škoda, da naši koroški rojaki niso mogli tega sodoživljati v večjem številu, da bi našli ob tem petju vzpodbudo zase pri oblikovanju božje službe. Neki udeleženec je rekel: Videl in slišal sem že mnogo romanj tudi v Gospe Sveti, nobeno pa se še ni oglasilo s tako mogočnim petjem.”

Med sv. mašo je večina romarjev sprejela sv. zakramente. Po darovanju okoli oltarja, so nakupili spominčke, kjer so pogrešali posebno spomine s slovenskimi napismi. Edina knjižica, ki se je prodajala v slov. jeziku o Gospe Sveti, je bila tiskana leta 1929. Romarji so obiskali tudi knežji prestol na Gosposvetnem polju.

Preko Celovca so se romarji odpeljali na Žihpolje. Tudi tam so opravili pobožnost in dva novomašnika sta delila v cerkvi novomašniški blagoslov.

Po cerkveni slovesnosti so se romarji še nekoliko okrepčali, prepevali narodne pesmi in se odpeljali z avtobusi skozi Rož v Podgorje. Tam jim je g. provizor Kunstelj razložil zgodovino svetišča.

Med veselim petjem so se potem romarji vrnili na svoje domove. Mi pa jim kličemo „Na svidenje” prihodnje leto.

Foto Film

FOTOTRGOVINA
HUBERT WANDERER
CELOVEC-KLAGENFURT, DOMGASSE 4
Telefon 39-6-92

počitniškega doma na terenu, ki ga je kupila buenosaireska sekcija.

Stalni odbor za prirejanje socialnih dni v Argentini je pod predsedstvom g. prof. dr. Ivana Ahčina pripravil in uspešno izvedel v nedeljo 28. junija, drugi socialni dan. Prireditve se je začela s sveto mašo. Na zborovanju so govorili: dr. Ahčin — Gospodarska osamosvojitve, naša najbolj nujna gospodarska in socialna naloga; g. Jan Maks — Možnosti gospodarske osamosvojitve v domovini; g. Rudolf Smersu — Možnosti gospodarske osamosvojitve slovenskih naseljencev v svetu; g. Avgust Horvat — Delo kot podlaga naše gospodarske osamosvojitve; g. Jože Mavrič — Potreba in možnosti naše gospodarske osamosvojitve v svetu; g. Božo Fink — Vprašanje gospodarskega položaja in gospodarske osamosvojitve med izobraženci.

Sprejeta je bila sledeča resolucija: Da se olajša in pospeši gospodarski napredek in gospodarska osamosvojitve protikomunističnih Slovencev v Argentini, se osnuje Gospodarski svet, sestavljen iz enakega števila delodajalcev in delojemalcev. Naloga tega sveta bo proučevanje in reševanje socialnih in gospodarskih vprašanj slovenskih naseljencev ter dajanje pobud in pomoči pri organiziranju gospodarske pisarne, nabavne prodajalne zadruga in zlasti ustanovitvi slovenskega denarnega zavoda v Buenos Airesu.

Na zadnjem sestanku plenuma Južnoameriške Barogove zveze je bil namesto umrlega predsednika prelata dr. Odarja izvoljen za predsednika g. župnik Anton Orehar.

Daruj tudi Ti za Starčev spomenik!

Svojejavček v Šmihelu

Na dvorsko žegnanje je mnogo ljudi drlo v Dvor k pranganju. Ker je bil dan lep, vroč in je poleg tega vabila še godba v hladno senco, je mnogo mladih in starih parov zavilo tja „kjer Bog roko ven moli”, ter so se tam vrteli in spet hladili tja v pozno noč.

Drugi, brihtnejši, ki znajo brati, so pa iz plakatov razbrali, da bo isti dan popoldne v Šmihelu gostovala celovška igralska družina z burko „Svojejavček”. Po lepem uspehu v Globasnici in navdušenju, ki so ga celovski igralci tam želi, je bilo pričakovati, da bo dvorana nabito polna. Kar pa se paradi novice, ki je bila v „Našem tedniku” ni zgodilo. Zato smo pa prišli na račun bolj tisti, ki smo plakate prav brali.

Nemoteno, brez velike stiske smo lahko ob rahlo polni dvorani sledili skoro brezhibnemu poteku vesele igre. Kakor so celovski igralci podajali „Svojejavčka”, to presega za nekaj stopenj podajanje naših podeželskih odrov. Tako so lahko tudi naši igralci poleg lepe zabave in prisrčnega smeha dobili tudi lep nauk, kako se podobne igre in vloge podajajo.

Gledalci so od začetka do konca s smehom in ploskanjem nagrajevali gibčne igralce za njihovo lepo in duhovito igranje.

Ako bi se hoteli spuščati v presojo posameznih vlog, bi bili v zadregi, koga naj bolj pohvalimo. Ali Svojejavčka s prirodno trmo in pristno deklislo spremljivostjo, ali Toneta, ki kljub svoji navidezni trdoti in užaljenosti le ne more Svojejavčka zapustiti. Ali očeta, ki je tako zaskrbljen za srečno bodočnost svojega „Svojejavčka” in svoje gostilne in mu je kar hudo, da se stara kljub mlademu srcu. Da je ljudi užigal zagrebški turist s svojo „rain hrvaško špraho” to je bilo umevno ob vsej njegovi turistični domišljavosti.

Lona in Jože pa sta bila po svoje protiteže „Svojejavčku” in Tonetu, v malu bolj grobi izdaji.

Nasmejali smo se vsi od srca in hvaležni smo celovski igralski družini za njen trud, kako je treba take burke pripraviti. Upamo, da se bomo v Šmihelu še videli!

Traktorji tipov Fent, Diesel Ross in Steyr in vsi dodatni ter priklopi stroji ter orodje. — Stroji za razsipanje hlevskega gnoja — Diesel, bencin- in elektro-motorji.

JOHAN LOMŠEK
ZAGORJE — ST. LIPŠ, P. EBERNDORF

Zahtevajte brezplačne cenike — Ugodni plačilni pogoji. — Prodajam tudi na obroke

na velika vrzel pri slov. pouku na osnovnih šolah.

V zelo zanimivem predavanju nam je nato prof. slovensčine na učiteljskišči, g. dr. Val. Inzko odkrival zaklade slovenske književnosti. V široko zasnovanem predavanju smo spoznali, kako iz malega raste veliko, kako se je iz skromnih početkov povzdignilo slovensko slovo na raven svetovnega. Kot zgodovinar nam je znal podati g. predavatelj za boljše razumevanje tudi potrebna zgodovinska ozadja, ki so zelo poživila celotno izvajanje.

Prof. Friedrich Perkonig nam je v svojem predavanju „Koroški Slovenci v očeh pisatelja in kulturnega politika” odkril posebnosti prebivalcev naših treh dolin: Žilje, Roža in Podjune, kot jih je on opazoval. Vsak je v svoji notranjosti čutil, da govori iz ust pisatelja globoko spoštovanje do Slovencev, s katerimi je doraščal v Borovljah, njegovem rojstnem kraju. To spoštovanje je brezdvomno hotel prof. Perkonig vsaditi tudi v srca navzočih učiteljev. Misli, spregovorjene po znanem koroškem pisatelju o koroških Slovencih, so prišle iz ust moža, kateri gleda danes reševanje nacionalnih vprašanj v luči prihajajoče Združene Evrope. Močno odobravanje predavanja s strani učiteljstva je dokaz, da so stvarna izvajanja našla v srcih vzgojiteljev veliki odmevi.

Drugi dan, v torek, dne 21. julija, je govoril okrajni šolski nadzornik, g. vlad. svetnik Maklin, o začetnici za dvojezične šole. Uvodoma je nakazal razne metode čitanja ter nas nato vpeljal v zgradbo začetnice. Zelo okusne barvaste slike so nehote po-

Za koroško narodno folkloro

Ze leta obstojajo v avstrijskih zveznih deželah „društva za ohranitev domačih šeg in navad“, ki so si v zvezi z drugimi kulturnimi društvi postavila nalogo, prenoviti narodno kulturo. Velika naloga teh društev je tudi skrb za ohranitev domačih narodnih noš.

Kot ena zadnjih dežel je tudi Koroška na tem, da ustanovi takšno društvo za čišlanje domače kulture. Za izvrševanje del je kulturni oddelek deželne vlade poveril nalogo deželnemu muzeju za Koroško.

Predhodnica je bila „Delavna skupnost za koroško ljudsko umetnost“ v deželni muzeju. Njene naloge so bile, negovati narodno koroško kulturo in svoja prizadevanja v zvezi z narodno kulturnim odsekom deželne muzeja postaviti kot podlago za splošno nego narodnih šeg in navad in postati tudi ustanova, kjer bi se o tem posvetovalo. Ustanovljeni so bili krožki, ki so si nadeli dolžnost negovati prelepe narodne pesmi, kakor tudi narodne plesne in sploh domače šege. To so tudi izvršili, kajti bilo je prirejenih mnogo pevskih spredov, izdanih mnogo pevskih not in prirejena zbirka narodnih plesov iz Koroške. Vse to je pomagalo društvu do uspeha.

Društvo samo ni imelo nad drugimi omenjenimi plesnimi in pevsimi društvi nobenega direktnega vpliva, je pa moglo ugotoviti, da je sodelovanje s temi organizacijami privedlo do pomembnih uspehov in da je tako sodelovanje tudi naprej treba ohraniti in poživiti.

Medtem se je pojavila tudi potreba po ustanovitvi posebnih prodajalnic „društva za ohranitev domačih šeg in navad“. Bilo pa je mogoče pristopiti temu šele, ko je koroški deželni zbor leta 1952 soglasno odobril podporo 100.000 šilingov.

„Društvo za ohranitev dom. šeg in navad“, je ustanova, ki ima svoj sedež v deželni muzeju. Poslovanje tega društva mora danes računati s podporo ne samo svojih članov in odbora, temveč tudi z naklonjenostjo deželne vlade, deželnega zbora in vseh gospodarskih in kulturnih javnih ustanov.

Smisel teh prizadevanj je čisto idealističen. Vsak morebiten dohodek iz prireditev bo služil zgolj izpopolnitvi društva za ohranitev domačih šeg in navad. Njegovi nameni so kot že ime pove res ljubezen do rodne grude. Društvo je dobilo priznanje in tudi veliko čast v tem, da je na njegovem prvem mestu zastopnik dežele, deželni glavar, kot predsednik.

Naloga, ki si jih je nadelo društvo so številne in pomembne: So kulturnega značaja v kolikor bodo pospeševale nego domačih šeg in navad in so pomembne tudi v tem, v kolikor bodo pospeševale kulturno izmenjavo s sosednimi narodi in tako prispevale kot važen činitelj k tujskemu prometu.

Omeniti je še treba trgovsko stran društva, ki bo na trgovskem področju prispevalo k izvršitvi lepih ciljev. Posredovalo bo koncesije prodajalcem, ki bodo prodajali narodno umetniške obrtne izdelke in v tej zvezi je treba omeniti tudi prodajalnico v deželni muzeju in udeležbo na koroškem sejmu.

Za obnovo in populariziranje narodnih noš na Koroškem je bil s podporo gospodarskega instituta in obrtniške zbornice v Hunnenbrunn pri St. Vidu ob Glini otvorjen tečaj za krojenje domačih narodnih noš, katerega vodi ga. dr. Gertrud Pesendorfer.

Da so se natančneje razjasnila vsa zgoraj navedena vprašanja se je dne 17. julija, pod predsedstvom kulturnega referenta deželne vlade, dvor. svet. dr. Rudana, vršilo zborovanje „društva za ohranitev domačih šeg in navad“, katerega so se udeležili tudi zastopniki koroških listov.

Razume se, da smo tudi koroški Slovenci prav zelo zainteresirani na tem, da se ohranijo domače šege in navade, da se ohranijo domače noše, da se ohrani, kar pa je posebno bistveno, tudi domača beseda in pesem. Ker pa tudi javne ustanove, predvsem še koroški deželni zbor z znatnim prispevkom delo tega društva podpirajo, imamo seve pravico, da zahtevamo nego in zaščito tudi slovenski narodni folklori, torej našemu narodnemu blagu. Po delu bomo društvo šele sodili. Po dosedanjih izkušnjah seve ne moremo gojiti velikih upov.

KULTURNI RAZGLED PO SVETU**ČUDOVIT USPEH BRITANSKEGA FILMA „KRALJICA JE KRONANA“**

Britanski film A QUEN IS CROWNED — Kraljica je kronana, ki smo ga imeli priložnost videti tudi v Celovcu, doživlja po vsem svetu presenetljiv uspeh. V Veliki Britaniji pričakujejo, da bo tudi z gospodarskega stališča film najuspešnejši, kar jih je doslej dala britanska filmska produkcija. Film je doživel pet dvornih premier, na Holandskem, v Belgiji, na Norveškem, v Grčiji in v Luksemburgu. Sedaj kroži po svetu kakih tisoč kopij tega filma in od vsepovsod poročajo o čudovitem sprejemu. Zelo ugodne so o njem tudi odločilne sodbe ameriških kritikov.

POSNETKI ROKOPISOV SAMOSTANA NA SINAJSKI GORI

Ameriška kongresna knjižnica pripravlja v sodelovanju z Ameriško ustanovo za študij človeka, mi-

IZ SLOVENSKEGA KULTURNEGA ŽIVLJENJA**SPOMIN NA PREŠERNA**

Ko sem hodil v Ljubljani v solo, bi bil neizrečeno rad poznal Prešerna, toda nikoli nisem ujel prilike, da bi mi ga bil kdo pokazal. Po končani drugi šoli smo šli trije moji součenci in jaz skupaj na počitnice. Korakali smo po cesti zunaj mesta. Kar me ustavi součenec Pečar in mi reče: „Ti, pogledj ga no! Ta-le človek, ki gre pred nami, je tisti doktor Prešeren. Prijatelj Ložar pravi, da je on najbolj prebrisan, kar je ljudi v Ljubljani in po vsej Sloveniji.“

Po teh besedah stečem naprej, da bi videl Prešerna v obraz. Na sebi je imel frak, na glavi cilindar. Ko sem bil kakih dvajset korakov pred njim, se ustavim, obrnem in uprem vanj oči. Gledal sem ga verno in strmé kakor čudo. On to zapazi in reče: „Fant, kaj me tako gledaš, kakor bi me hotel kupiti?“ Jaz povsem oči in odgovorim bojazljivo: „Naj ne zamerijo, jaz bi jih tako rad poznal.“

Prešeren se smeje in odgovori: „zakaj pa?“ Jaz: „Zato, ker so zložili že tako lepe pesmi.“

Prešeren: „Kakšne pesmi?“ Jaz: „Nebeško procesijo, Nuno in kanarčka in še veliko drugih, ki mi jih je dal Ložar, da jih prepisem. Nekatero sem se naučil na pamet.“

Prešeren: „Ali res? No, povej, katero!“ Jaz: „Ali Nuno in kanarčka?“ Prešeren: „Le, če hočeš!“ Jaz: „Vesela spomlad se zbudila je spet, moj tiček, preljubi kanarček itd.“

Govoril sem hitro, da je kar beseda besedo pobijala. Ko sem mu oddrdral vso pesem, me je začel spraševati, kdo sem in kam sem se namenil. Povedal sem mu svoje ime in da grem na počitnice

domov. Pogovarjali smo se še dalj časa. Prešeren nas je opominjal, naj se pridno učimo, naj bomo razen šolskih knjig tudi druge in naj hodimo pogosto v muzej. V njem naj si ogledamo vsako reč natanko, ne pa da bi divjali kakor kozli iz sobe v drugo. Ko smo prišli do prve hiše, ki je bila gostilna, nam je voščil srečno pot in šel noter. Mi pa smo bili vsi veseli, da se je tako imeniten mož hotel pogovarjati z nami.

Janez Trdina

Drispodoba

Izpod gore curlja,
kjer je skratov domovje,
tihotapi, skaklja
skozi gozd in grmovje
ljubko luščeča
vodica mila,
tajno šepče
žalostna vila...
V doline se strugi
združuje s sosedi — — —
prej divje kipeča,
zdaj mirna je v sredi;
deževje te skáli
ter dviga čez breg,
rohneče odnese
valova te beg,
a silna ti reka
vesele spomine

na prejšnje višine
vse v morje izteka!
Kot virček je dete,
se v svet prismehlja,
presladke obete
mladost mu šušlja
potoček in reka
je slika človeka,
ko v resno življenje
otroka mišljenje
se zgodaj spreminja
in draga svetinja
nekdanje so sreče...
ko mirno priteče
do večnih obal
življenja ti val!...

Val. Polanšek

Naš bil nekdanj je ves ta raj — očetov naših domovina!

Gospa Sveta

RAZDRTO GNEZDO

„Kaj ti je gnezdece bilo napoti?
Kamen pač nosiš namesto srca!“
Žalostno prička poveša peruti,
milo ozira se z veje na tla.

„Nisem ti žalega menda storila,
dosti visoko se gibljem od tal.
Pesmi srebrne sem v gaju drobila,
ti pa zato si mi dom razdejal...“

Oh, pomilujem te, ptičica drobna!
Tvoji enaka je moja povest.
Nama obema je roka hudobna
v čašo nalila strupeno boleost.

Sestrica, temna je najina zvezda,
zlobno se nama usoda reži;
nimava doma več — toplega gnezda,
kličeva drage — odgovora ni...
Limbarski

KATOLIŠKA SLOVENSKA DIJAŠKA DRUŽINA NA TANZENBERGU VABILO

na dijaško prireditev šaloigre „Čevljar“ s petjem in nagovorom, ki se vrši v nedeljo, dne 9. avgusta, ob 15. uri v Želinjah.

Rojaki, posetite prireditev vaših študentov v čim obilnejšem številu!

Vabi dijaški odbor

krofilmske posnetke vseh pomembnih knjižnih in rokopisnih redkosti po vsem svetu. Pred kratkim so tako posneli na ovek filmski trak rokopise samostana sv. Katarine na Sinajski gori, med katerim so tudi nekateri staro-cerkvenoslovenski spomeniki. Kopijo mikrofilma je dobila v dar tudi univerza v Aleksandriji.

ŠTIRITISOČ LET STARO OKOSTJE OTROKA

Neki arheolog ameriškega collegga v Wheatonu (Illinois), je prinesel s svojega potovanja po Arabiji in Palestini otroško okostje, ki so ga našli pod temeljnimi kamnom nekega starodavnega svetišča svetopisemskega mesta Dothan blizu Jeruzalema. Kot trdijo, mora biti okostje staro kakih 4000 let, o čemer sklepajo na podlagi svetopisemskih pripovedi o podobnih žrtvah otrok, ko so postavljali te-

melje kakim večjim stavbam. Poleg okostja so našli še ostanke zavitka, v katerem je bilo verjetno nekaj hrane za „novo življenje“, v katerega se je podajal žrtvovani otrok.

SESTANEK BRITANSKIH IN AMERISKIH ZGODOVINARJEV

Dne 9. julija se je pričelo na Londonski univerzi zasedanje britanskih in ameriških zgodovinarjev, ki ga vsako leto po letu 1921, prireja tudi letos Institut za zgodovino londonske univerze. Konferenca se udeležuje 300 zgodovinarjev, od katerih je ena petina prišla iz Združenih držav in držav Commonwealtha.

Glavni poudarek predavanj in zborovanj te letošnje konference so razna specialna poglavja angleške zgodovine.

Mladina piše:

Pismo iz Švice

Ko sem dne 19. junija prišel v Švico, in sicer v Burgdorf, sem imel občutek kot bi prišel v francoski del Švice, ker ljudi nisem razumel. Ko vprašam gospo, pri kateri se nahajam, glede jezika, pa mi reče, da govori nemško. To je pa res čudna nemščina, si mislim, če znaš nemško, pa je še razumeš ne. Na vse zadnje pa sem spoznal, da je to njih narečje. Mesto Burgdorf stoji malo na hribu in nad njem je veličasten grad. Lega je takšna, da moraš iti navzdol ali pa navzgor, če zapustiš mesto.

Življenje v tem kraju je precej živahno. Zvečer fantje vpijejo, juckajo in pojejo tako glasno, kot bi bili na planini.

Prvo nedeljo bivanja v Švici sem se podal v katoliške cerkev. Po sv. maši sem srečal prvič Avstrijce, s katerimi smo se takoj zmenili iz katerih krajev Avstrije je eden in drugi in smo sklenili prijateljstvo. Tu sem opazil, da jih je največ iz Štajerske, iz Koroške razen mene ni bilo nobenega.

S časom sem se prav posebno sprijaznil z nekim Štajercem. Ta mi je pripovedoval, da je delal z nekim fantom iz spodnje Koroške skupaj, ki je vedno klevetal čez Slovenice in duhovnike. Ko pa mu razodeno, da sem tudi jaz Slovenec, se je še bolj zanimal za položaj koroških Slovencev in kako je sploh mogoče, da je dotični fant tako slabo govoril.

Povedal sem mu nato priliko, ki sem jo slučajno enkrat našel v neki knjigi. Šla sva mimo drevesa. Pogledj to jablano, mu rečem. Precej jabolka je še na drevesu, nekaj pa jih leži že na tleh, in sicer je v teh povsod že v sredini črv ali pa so gnile. Ta ne bodo več dozorela, ker so od drevesa ločena. Če z odprtimi očmi pogledaš to sliko pred seboj, ne boš mogel reči, da je drevo slabo ali pa tista, ki se drevesa še držijo, temveč tista, ki so že na tleh. Ravno tako je z vsakim narodom in velja tudi za nas Slovence. Tisti Korošec, ki je pred teboj tako nesramno godrnjal, je bil gotovo rojen Slovenec in mati ga je učila slovensko govoriti in moliti. Če pa ga je mati v mladosti drugače učila, je ona pripravila črvu lepo polje, ki ga potem razjeda vse življenje. V precejšnjih družinah se jasno vidi, kake napake tudi matere delajo, zlasti pri vzgoji svojih otrok. Velika nevarnost je tudi v tem, če zgubi vero v Boga, da zgubi tudi vero v svoj narod. Prijatelj se mi lepo zahvali za razlago, mi stisne roko ter pravi, da se bova še večkrat razgovarjala o sličnih stvareh.

Moram vam tudi povedati, da sem dobil že prvo soboto „Naš tednik“, katerega sem z velikim veseljem prejel. Ko sem dobil list, sem imel občutek, kot bi prišel košček domovine za menoj. Mislim, da vam tudi lahko zaupam, da mi je najbolj dolgčas po slovenski govoricii in naši lepi domači pesmi. Dovolj bo za danes, ko se bo spet nabralo nekaj novic, jih vam, gospod urednik, pa spet pošljem.

Najlepše pozdrave vsem Podjuncanom, posebno pa Gorenčanom in gorenskimi pevcem, s katerimi sem včasih pel!

Andrej Marktl

Z A S M E H

Trije gospodje pridejo pijani na kolodvor. „Vlak pelje šele čez pol ure,“ so zvedeli. Zato so ti trije, že prav veseli gospodje, šli še v bližnjo restavracijo; tam so pili in čakali, čakali in pili. Ko se nato že dobro „natrkani“ vrnejo na kolodvor, se je brzovlak ravno začel pomikati. Dva od treh gospodov dirjata za vlakom, dohitita še zadnji vagon in zgineta v njem. Tretji gospod pa se je od radosti vrgel na kolodvorski peron in se smejal na ves glas.

„Kaj pa je z vami?“ ga vpraša železničar. Mož na tleh pa kruli: „Zakaj bi se tudi ne smejal? Ta dva se ja sploh nista hotela z vlakom peljati, sta samo mene spremljala!“

VSEUČELIŠKO ŽIVLJENJE V VELIKI BRITANiji

Odbor za visokošolska volila v Veliki Britaniji je izdal poročilo o stanju visokih šol v državi. Iz tega pregleda je razvidno, da je bilo v letu 1951-52 na britanskih univerzah in drugih visokih šolah 83.458 visokošolcev. Čeprav je to število za 2000 manjše kot prejšnje leto, vendar je za 33.000 večje kot pa pred drugo svetovno vojno. Število profesorjev se je v zadnjih 10 letih povečalo od 889 do 1290. Poročilo omenjenega odbora poudarja, da je ostala akademska svoboda v Veliki Britaniji neokrnjena.

Nove poti v kmetijstvu

Življenske prilike se spreminjajo iz časa v čas. Tako se mora tudi življenska osnova prilagoditi prilikam časa. Naše kmetijstvo posebno v zadnjih dveh letih hudo trpi pod padanjem cen tako živini kakor tudi svinjam. Oboje pa je neka osnova tudi naših malih in srednjih kmetov. Pri kravah in svinjah išče kmet šiling in če ga tam ni, je revščina v hiši in družini. Razmerno maloštevilni so oni, ki smejo in morejo seči tudi v gozdi, da si v gospodarski krizi pomagajo.

Iz teh prilik gospodarskega razvoja se seve tudi za strokovno zastopstvo kmetov pojavljajo vprašanja novih poti, kako se bo mogla ta stroka prilagoditi potrebam novega časa.

Letošnja koroška razstava iz kmetijstva bo pokazala in nakazala v tem pogledu tudi kmetu nove poti, ki so možne tudi v naših krajih. Ta preusmeritev, katero bomo praktično videli na razstavi v času od 6. do 16. avgusta tudi v praksi, je nek ameriški način preusmeritve v živinoreji.

Če pregledamo naše kmečko gospodarstvo na Koroškem, moramo posebno v južnem delu ugotoviti, da se je v zadnjih desetletjih način življenja in tudi gospodarjenja bistveno spremenil.

Se ni mnogo let, odkar so naši kmetje orali in vozili pretežno z voli. Dva para volov v hlevu ni bila na srednjih kmetijah nobena redkost. Kmet se je trudil, da spravi vsako leto vsaj par volov na trg. Bil je kmetov poseben ponos, če je gnal par pitanih volov in jih dobro prodal.

Vola pa je v veliki meri po prvi vojni izpodrinil konj, ker je pač tok časa zahteval hitrejšo vprežno živino. Ta potek razvoja se jasno vidi tudi danes. Medtem ko smo imeli pred vojno na Koroškem 25.334 konjev, jih je bilo decembra 1952 29.161. Tako govori statistika. Konj je izpodrinil vola. Sedaj pa smo na poti, da motor izpodrine konja. Čeprav so pri nas posebno v Ziljski dolini vsi predpogoji za ugodno konjerejo dani, se vendar tudi ta del naše dežele motorizira.

Pri svinjereji pa se pojavljajo drugi znaki. Pred vojno smo imeli v deželi 235.000 svinj in decembra 1952 smo jih imeli v deželi 222.000. Vendar se je v zadnjih dvajsetih letih tudi na tem polju pojavila pri nas bistvena sprememba. Pred tridesetimi leti so spraševali za špeharicami in jih je kmet razmerno dobro prodal, čim težja je bila svinja, tem boljše je bila cena. Potem pa se je pojavilo povpraševanje za mesnimi prašiči, ki so imeli približno težo kakih 80 kg. Kmet se je v svinjereji preusmeril

od špeharic na mesne prašiče.

Danes pa je položaj v Avstriji tak, da za svinjerejo primanjkuje potrebne krme in se mora ta krma uvažati. Pitanje svinj torej nima polne podlage v domačem gospodarstvu. To seve bistveno obremenjuje celotno trgovinsko bilanco države.

Ker pa je svinjsko meso v pripravi jedil časovno mnogo krajši kakor goveje meso, je povpraševanje po svinjskem mesu razmerno visoko, čeprav je potrošnja mesa v Avstriji padla od 51 kg letno na osebo na 39 kg. Goveje meso obremenjuje danes trg in tlačiti tudi cene. Radi tega se je pojavila tukaj ravno pot novih poskusov, ki pa so v Ameriki stari že petdeset let.

Kakovost govejega mesa bo treba približati svinjskemu in telečjemu mesu, to se pravi mesni kakovosti, ki bo omogočila hitro pripravo jedil, ker je pač danes velik del gospodinji pri delu in ima za gospodinjstvo tudi v mestu le malo časa.

S posebnim načinom pitanja je mogoče spraviti mlado govedo tekom 14. do 18. mesecev tudi na 500 do 600 kg. Seve bo moralo tele dobivati mleko dalj časa kakor dosedaj, torej ne več šest ali osem tednov, marveč dvanajst ali celo šestnajst tednov, da bo pospešen razvoj teleta ravno v tistem času, ko najbolj raste in bo tako mogoče doseči to, kar danes trg zahteva.

Krave same nudijo povoljno meso za klobase in konzum klobas je razmerno dober. Drugo živino pa bomo morali pitati po novem načinu, da bomo mogli tudi mi gospodarsko vzdržati. Podlaga za tako pitanje je dana tako pri dolinskih kakor tudi pri gorskih kmetih po veliki večini v lastnem gospodarstvu. V dolini bo poleg mleka in sena v žitnih odpadkih osnova temu pitanju, pri gorskih kmetih pa bo moral krompir nadomestiti žito. Sicer pa v naših krajih tudi v dolini na splošno krompirja ne manjka. Mogoče je tovrstno pitanje mlade živine tudi nova pot uporabe odvisnega krompirja, ki dela podjunskim kmetom velike skrbi, kako ga spraviti v denar.

Na celovški razstavi bomo letos videli po novem in po starem načinu pitana goveda, videli bomo tudi veliko razliko v mesu in tako mogli z lastnim presojanjem ugotoviti, da je nova pot donosnejša.

Prav zelo bi priporočali kmetom, da si ogledajo posebno ta del koroške razstave v Celovcu.

Vse življenje se moramo učiti in nihče naj danes ne reče več, če je bil ta način za očeta dober, je tudi za mene. Nov čas zahteva novih poti, katerim se tudi ti ne moreš upirati! Mj.

„Oglas zaradi oglašanja“

Za veliko število trgovcev in ostalih gospodarstvenikov ne pomeni oglašanje nič drugega kakor potrebno zlo. Kupci pa so večkrat mnenja, da pomeni oglašanje le reklamo za slabo blago in da morajo kupci v povišani ceni za blago plačevati stroške za oglašanje.

Zaradi takega napačnega prepričanja tako pri trgovcih kakor tudi pri kupcih, je tudi število onih, ki oglašajo, ki inserirajo, pri nas mnogo manjše kakor pa v drugih zapadnih deželah, kjer je gospodarstvo na mnogo višji stopnji in zelo dobro organizirano. Pri nas pa marsikdo misli, da je pri dobri prodaji vsako oglašanje odveč. Ako pa je prodaja malo slabša, pa spet ni denarja za oglašanje. Seveda je tak način mišljenja popolnoma negospodarski in zato popolnoma zgrešen.

V drugih državah zapadnega sveta, posebej pa še v Združenih državah, ki so primer pravilne reklame, pa je oglašanje sestavni, bistveni del nalog prave trgovine. Tam je oglašanje nekaj tako samo po sebi umevnega kakor je pri nas n. pr. nakup, proizvodnja in prodaja. V Združenih državah je oglas nekak posrednik med proizvodnjo in trgovom. Skušnja je namreč dokazala da pravilno oglašanje blago le poceni, ne pa podraži. Saj oglašanje zvišuje promet in tako znižuje proizvodne stroške. Eden najbolj poznanih praktikov v oglašanju je Herbert Casson in ta je dejal: „Oglasov ne plačuje trgovec, ki oglase naroča in tudi ne kupec, ki pri tem trgovcu kupuje. V resnici plača oglase konkurent, ki sam ne oglašja.“

Z drugimi besedami moremo torej reči: Kdor sam ne oglašja, plačuje oglase svojega konkurenta, ker v dobro tega izgublja po-

lagoma svoje odjemalce. Njegov promet se vedno bolj manjša, dobiček je torej vedno manjši, stroški pa sorazmerno s prodajo blaga vedno večji.

Za večino gospodarstvenikov pri nas je oglašanje še nekaj neznanega, nekaj neraziskanega. Zato pa je tudi pri nas gospodarstvenike le težko pridobiti za oglašanje. Razen tega je treba tudi pri oglašanju precejšnjega znanja; tega pa večkrat ni in nato so inserenti razočarani, ter mislijo, da so „vrgli denar pri oknu na cesto“. Pravilno oglašanje pa je znanost in samo tako oglašanje je tudi uspešno. Prvi pogoj vsakega oglašanja je, da mora **blago res odgovarjati temu, kar je v oglasu omenjeno**. Nadalje mora vsak oglas nuditi kupcu čim več pojasnila. To se pravi, da mora napraviti **ponudeno blago privlačno**, pokazati mora vse lastnosti in prednosti ter odlike ponujenega blaga, ker samo na ta način obrne vso pozornost kupca na to blago. Preudarna podjetja zato oglašajo tudi takrat, kadar je pomanjkanje blaga, kadar je proizvodnja manjša kakor pa je povpraševanje po blagu. To vse zaradi tega, da so kupci vedno sproti opozorjeni na gotove izdelke in predmete.

Toliko važnejše pa je oglašanje, kadar so cene ustaljene in je proizvodnja ter ponudba blaga razmeroma velika. Takrat se začne blago boriti za denar. Ustaljeno gospodarstvo z ustaljenimi cenami ni nič drugega kakor stalna izbira kupcev pri trgovcih, stalno glasovanje potrošnikov o proizvajalcih, glasovnice pri tem pa so papirnati bankovci, ki jih dajejo kupci za kupljeno blago.

Vsa tajnost visokega življenskega standarda v Ameriki je v masovni, v množič-

ni proizvodnji. To pa ne pomeni samo proizvodnje na veliko, v masi, v množici, ampak tudi **proizvodnjo za maso, za množico**. Podjetnik pri tem ne skrbi samo za proizvodnjo blaga, ampak mora skrbeti tudi za **kupno moč potrošnikov**, katerim je tako omogočen nakup čim večje množine vsakega blaga. Kupno moč pa omogočajo dobri zasluzki, dobre plače, torej čim ugodnejše razmerje med plačami in cenami. Kako pa more podjetnik plačati visoke plače? — Sa-

NAJMODERNEJŠA RAFINERIJA

Jugoslovanska vlada je pooblastila pred kratkim neko podjetje v nemškem Dortmundu z gradnjo rafinerije mineralnega olja v Sisku na Hrvaškem. Vsa naprava bo stala okrog 10 milijonov nemških mark in bo imela zmogljivost 1.000 ton (= 100 vagonov) surovega olja na dan. To bo najmodernejša naprava za rafiniranje surovega olja v jugovzhodni Evropi.

V Jugoslaviji pridobivajo surovo olje na šestih krajih. Ti vrelci pa zaradi sedanje majhne zmogljivosti jugoslovanskih čistil-

mo takrat, ako se mu je posrečilo z velikim prometom znižati proizvodne stroške. Velik promet pa je mogoče doseči samo z izdatnim, pravilnim in smotrnim oglašanjem. Ako je proizvodnja večja in ako je zaradi oglašanja prodaja boljše, je mogoče vso proizvodnjo urediti bolj racionalno. Tako bo mogoče znižati proizvodne stroške in s tem tudi cene, to vse pa kljub nabavi boljših in dodatnih produkcijskih sredstev, kakor boljših strojev itd.

nic olja in zaradi pomanjkanja prevoznih sredstev niso popolnoma izkoriščeni.

KAKO SE ŽENIMO!

Leta 1952 je bilo v Avstriji sklenjenih 57.571 zakonov, to je za 9 odst. manj kakor leta 1951. Število sklenjenih zakonov je padlo leta 1952 na Salzburškem za 12 odst., na Dunaju za 11 odst., na Koroškem za 10 odst., na Gradiščanskem za 3 odst., v Vorarlbergu pa je naraslo za 1 odst.

Leta 1947 je bilo v vsej državi na tisoč prebivalcev sklenjenh 10,9 zakonov, leta 1948 še 10,3 in lansko leto še 8,3.

ČEBELJNIAK

Se stoji na sredi vrta,
mnogokrat se spomni nanj,
živo mu je bil poslikan
na končnici slednji panj.

Sveti Florijan z golido
ogelj čudežno gasi,
sveti Izidor pa orje,
angel vajeti drži.

Iz domačega življenja
kakšen zanimiv prizor:
mož, ki ženi jezik brusil,
stražnik žene ga v zapor.

Iz uljnaka je dišalo
vse po vasi v slednji kot;
kadar ajda je cvetela,
roč je moral leni trot.

Očka je že zjutraj vedel,
kakšen dih čez dan bo vel;
kar čebele je pogledal,
pa je vreme prav zadel.

Rad sem tam na klopci sedel,
prijal mi je žlahtni duh;
a še bolj se je prilegal
sladki med na ajdov kruh.

Moral sem pa le bežati,
če me je oblival znoj;
ker sicer se je zapletel
mi v lase čebelic roj.

Danes zapuščen sameva
sredi drevja čebelnjak.
Ni več dobrega očeta,
šla mladost je za oblak.

Limbarski

Našim gospodinjam

Rdeči nagelj tudi na tvoj vrt, dekle!

Nageljni so naši posebni miljenci in so kakor vrasli v slovensko domačijo. Nageljni cvet ne spreminja in ne izgubi svoje žive barve ter velja zato kot znamenje trajne lepote, kot znak prijateljstva in ljubezni. Med fajgelček in rožmarin je vpletla naša ljudska pesem tudi goreči nageljni cvet, slovenska narodna pesem dehti od nageljnove. In če zaideš v zapuščeno predmestno ulico, v hribovsko gorenjsko vas ali pa kam daleč v štajerske gorice, povsod ga najdeš, ki ti razveseli duha: nagelj v zelenem oknu — zvesto pričó slovenskega srca. Stara babica v ubogi viničariji, samotna podeželska učiteljica, šegavi poštar in farovška kuharica, vpokojeni profesor v predmestju, pa skromna „mojškrca“ in tam v zatišju mogoče še samotni gospod kaplan: hej, vsi po vrsti so postavili nagelj na okno, da jim cvete in ves živ ljubezen oznanjuje in vsi jo pojejo, ta tiše, drugi glasneje, vsak svojo in po svojo...

K nageljnove prštevamo tudi znane kitajske in cesarske nageljne (*dianthus chinensis*, *dianthus imperialis* in *dianthus Heddewigii*), ki jih sejemo v prvi polovici meseca aprila, da še isto leto cveto od junija do jeseni. Sem prštevamo tudi bahate klinčke in turške nageljne (*dianthus barbatus*), ki jih sejemo meseca maja in junija ter prihodnje leto takoj v prvem poletju bogato zacveto. Najdragocenejši in najbolj priljubljen pa je vrtni nagelj (nagelj v ožjem pomenu besede — *dianthus*) s prelepo polnim in dehtečim cvetjem v vseh mogočih žlahtnih barvah. Razlikujemo tri glavne skupine vrtnih nageljnove:

1. navadne vrtno nageljne, 2. ponavljaje ali remontantne nageljne in 3. ločne nageljne.

Navadni vrtni nageljni (n. pr. Grenadin, dunajski nageljni i. dr.) se sejejo v aprilu in v maju ter prezimijo na vrtu, kjer zacveto v prihodnjem letu.

Ponavljaje ali vednocvetični remontantni nageljni (*dianthus semperflorens*) dolgo in ponovno cveto (remontirajo). Pri nekaterih žlahtnejših plemenih, ki jih pozimi gojijo v steklenjakih, lahko režemo cvetje vso zimo. Na višku vzgoje in najpopolnejših oblik so veliki žlahtni nageljni, zlasti takomenovani ameriški z izredno dolgimi cvetnimi peclji, ki jih kot lončne nageljne si-

limo za zimsko cvetje; zahtevajo pa posebno skrbno negovanje.

Iz semena vzgajajo nageljne podobno kakor navadne vrtno nageljne. Če pa jih hočemo prezimiti, jih moramo v septembru vlončiti in spraviti pred mrazom v zračne, svetle rastlinjake ali v sobo. Ne morejo torej prezimiti zunaj na vrtu. Vrtnarji razmnožujejo žlahtne nageljne največ s potaknjenci pod steklom še januarja in februarja. Če en mesec potaknjence presadijo v lončke, potem pa na prsto. Jeseni jih presadijo spet v lončke, kjer potem vso zimo razvijajo bogastvo čudovitega cvetja.

Izmed nageljnove je za skromnejšega vrtnarja najdragocenejši in gotovo najhvaležnejši nagelj Chabaud (izg. šabo). Ta nagelj je vzgojil francoski lekarnar Chabaud, ki je križal znani marjetni nagelj z raznimi žlahtnimi nageljni. To plemo nageljnove prenese mnogo vročine in suše. Porablja ga tudi za okras oken in balkonov.

Imamo torej med nageljni tudi odlične vrste za vzgojo v loncih; s primerno vzgojo jih lahko prisilimo, da nam cveto pozno jeseni ali pa zgodaj spomladi. Kakor smo že omenili, so najuglednejši veliki ameriški nageljni.

Jako priljubljene lončene rastline nudi krepko rastoče plemo drevesastih nageljnove z olesnelimi stebli. Ti nageljni vzdržijo v sobi po mnogo let, na špalirju dosežejo po en meter višine ter cveto ob različnih letnih časih. Znan, zelo cenjen drevesasti nagelj je rožnato cvetoči. So pa med lončnimi nageljni tudi plemena, podobna po svoji naravi navadnim vrtnim nageljnove; ti navadni ločni nageljni prezimijo tudi zunaj pod snežno odejo ali pod smrečjem.

Posebne vrste vrtnih nageljnove, ki se goje le v loncih in zabojih, so znani viseči ali gorski nageljni („gorenjci“), ki prezimijo v hladni sobi, kjer pa ne zmrzuje. Tako lepih visečih nageljnove, kakor jih vidiš na kmetih, ne najdeš na nobenem oknu ob prašnih mestnih cestah.

Najboljša lega za nageljne je na zavetnem, a zračnem kraju, kjer vlada jutranje sonce in kjer ne brijejo ostri vetrovi. Nagelj zahteva svež, čist zrak, nižjo in enakomerno toploto ter ob cvetju polno svetlobo. Poleti je nagelj najrajši na prostem.

ROMANJE V RIM

V času od 29. avgusta do 6. septembra se vrši romanje v Rim z avtobusom. Vozni stroški znašajo šil. 350.—. Ostale podrobnosti smo objavili v zadnji številki Našega tednika.

POZORI!

Šentjakobčani bodo tudi letos igrali „Miklovo Zalo“

na zgodovinskih tleh v SVATNAH, dne 15. avgusta 1953 ob 19. uri.

KONGRES ESPERANTISTOV

Dne 26. julija so se v Zagrebu zbrali zastopniki svetovne esperantske zveze k svojemu 38. kongresu. 1800 delegatov se je udeležilo otvoritvene seje. Kongresa so se udeležili zastopniki Avstrije, Avstralije, Belgije, Francije, Holandske, Norveške, Švice, Finske Nemčije, Indonezije, Izraela, Zapadne Nemčije in še drugih držav. Pred zagrebškim kongresom je bilo posvetovanje predkongresa v Celovcu.

Glavna težnja zveze esperantistov gre sedaj za tem, da bi bil esperanto vpeljan vsaj kot prosti predmet na šolah, da bi tako mladina imela tudi v šoli priliko učiti se tega mednarodnega umetnega jezika, ki naj bi pomagal povezovati narode med seboj in jih tako dejansko tudi zblizati.

RESNICO JE ZVEDEL

Nekoč, ko so še Turki vladali v Bosni, je odjahal Osman paša po Bosni, da bi zvedel, kaj misli o njem „raja“. Pred neko gostilno sreča starega Bosnjaka, ki je bil star gotovo 80 let. Paša je hotel zvedeti, kaj misli stari o pašah in ga vpraša:

„Starec, koliko si star?“

„Ravno 80 let, gospodar.“

„Gotovo se spominjaš že velikega števila paš, ki jih je poslal sultan v te kraje?“

„Spominjam se jih okoli trideset.“

„Ali bi mi mogel povedati, kateri od teh paš je bil najboljši?“

„Povedal ti bom resnico, gospodar. Bil je to neki šerif, ki pa je umrl že na poti, ko je bil namenjen iz Carigrada v Bosno.“

Obrnil je paša svojega konja in je odjahal ter premišljeval, kako zelo ljubijo Bosnjaki svoje gospodarje.

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417,2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoldanski oddaji.
2. avgusta: 7.15 Verski govor — Sonce čez hribček gre, pesmi v nebo done. — 3. avgusta: 14.30 Tedenski pregled. — Mojstri besede (J. W. Goethe). — 4. avgusta: 14.30 Zdravnik. Fantje na vasi. 18.30 Pri klavirju (Bojan Adamič). — 5. avgusta: 14.30 Za ženo in dom. — 6. avgusta: 14.30 „Sijaj, sijaj sončce...“ (Gojenke 1. in 2. let. celovskega učiteljskega). 18.30 Koncert. — 7. avgusta: 14.30 Poje Muharjev sekstet. — 8. avgusta: 8.45 Za naše male poslušalce — Pesmi (Rezika Koritnik). — 9. avgusta: 7.15 Verski govor — Sonce čez hribček gre, pesmi v nebo done...

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 327,1 m)

Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30 — Vsak dan ob 19.00 na valu 327,1 m oddaja za inozemstvo.

TRST II. (306,1 m ali 980 kc sek)

Dnevne oddaje: 7.15—8.30, 11.30—14.45, 17.30—24.00. — Ob nedeljah: 8.00—24.00. —

2. avgusta: 8.45 Kmetijska oddaja. 9.30 Vera in naš čas. 11.30 Oddaja za najmlajše. 12.15 Od melodije do melodije. 13.00 Glasba po željah. 18.00 Novice iz delavskega sveta. 19.00 Iz filmskega sveta. 21.00 Naša mladina na počitnicah. 21.30 Gounod: Faust, 1. in 2. dej. — 3. avgusta: 13.30 Kulturni obzornik. 19.00 Mamica pripoveduje. 21.00 Književnost in umetnost. 21.30 Gounod: Faust, 3. in 4. dej. — 4. avgusta: 13.00 Glasba po željah. 19.00 Tehnika in gospodarstvo. 20.30 Aktualnosti. 21.00 Radijski oder — Camario in Oxillia: Z Bogom mlada leta, nato Lahke melodije. — 5. avgusta: 13.30 Kulturni obzornik. 18.36 Čajkovski: Romeo in Julija, fantazija. 19.00 Zdravniški vedež. 20.00 Slovenske pesmi. 21.00 Koncert mezosopranistke Vide Jesihove. — 6. avgusta: 13.00 Pevski duet in harmon. 19.00 Slovensčina za Slovence. 20.00 Koncert sopranistke Ondine Otte. 21.00 Dramatizirana povest. 21.30 Slovenski motivi. — 7. avgusta: 13.00 Glasba po željah. 19.00 Kraji in ljudje. 20.30 Tržaški kulturni razgledi. 22.00 Iz angleških koncertnih dvoran. — 8. avgusta: 13.00 Šramel kvintet in pevski duet. 13.30 Kulturni obzornik. 19.00 Pogovor z ženo. 21.00 Koncert moškega zbora Jadran. 22.00 Mendelssohn: Koncert za violino in orkester.

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri. Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura“ (val 50,25, 31,10, 25,55 in 196 m)

PARIZ (val 30,17 in 41,89 metrov)

Oddaje vsak dan od 19. ure do 19.20

Varstvo
pred strelo

Vam nudijo tvrdke

ELEKTRO HOLLAUFG

PLIBERK

ING. F. DULLNIG

CELOVEC, Pischeldorferstrasse

ING. LEOPOLD WILFAN

CELOVEC, Theaterplatz 4

ING. FRITZ CZERNOWSKY

CELOVEC, Pernhartgasse 6

URADNE OBJAVE

Kmetijska bolniška blagajna za Koroško, Celovec, Fromillerstrasse 5.

Reg. Nr. 1140, 5401.

Celovec, dne 25. julija 1953.

RAZGLAS

Z odredbo socialnega ministrstva z dne 22. maja 1953 prizadene dolžnost zavarovanja proti brezposelnosti tudi naslednje delavce v kmetijstvu:

a) Delavce na veleposestvih, to so kmetijski delavci (všteti tudi vajenci v tretjem učnem letu), ki so zaposleni v kmetijstvu z izjemo kmečkih obratov, dninarji na takih posestvih v okviru točke c);

b) sezijski delavci, vključno sezijske delavce v vinogradih;

c) poljedelski dninarji, če delajo pri enem ali več delodajalcih, pri vsakem najmanj tri dni tedensko in niso vključeni v družinsko skupnost.

Kot kmečki obrati veljajo v smislu člena a) oni, v katerih dela lastnik in njegova družina na obratu, kjer živijo s posli v družinski skupnosti in pri vodstvu obrata ni zaposlen poseben nastavljenec.

Prispevek k zavarovanju proti brezposelnosti znaša 3 odst. osnovne plače in ga je treba vplačati skupno s prispevkom za bolniško in invalidno zavarovanje na kmetijsko bolniško zavarovalnico.

MOBEL Lastni izdelek
Ugodne cene
Na obroke
Kullerer VILLACH Italiener Str. 1

Ne samo
župnim uradom
vsakemu naročniku
„Tednika“
pomagamo

Pri vseh svojih nakupih se obračajte za nasvet na oglasni oddelek našega lista.

Pri večjih nakupih vam preskrbimo

popuste

Preskrbimo vam nadalje točno

dobavo

Preskrbimo vam tudi blago dobre

kakovosti.

Ne zamudite torej ugodne prilike in naročate po naših nasvetih

boljše in cenejše

Vedno smo vam z nasveti na razpolago, zato se obračajte na nas (zadostuje dopisnica).

Oglasni oddelek

„Našega tednika“

v Celovcu, Viktringer Ring št. 26
Tel. 43-58

Za ugotovitev, če je zavarovanje proti brezposelnosti po tej odredbi predpisano, so vsi delodajalci naprošeni, da v prijavi točno označijo način zaposlitve (n. pr. Landarbeiter, Traktorführer, Saisonarbeiter, Tagelöhner itd.) Posebna pri- in odjava oseb, ki so obvezne za zavarovanje proti brezposelnosti ni potrebna, ker je prijava za postavno predpisano zavarovanje proti boleznim istočasno tudi prijava za zavarovanje proti brezposelnosti.

Delodajalci, ki kršijo predpise o prijavi za socialno zavarovanje, morajo računati s kaznjivo.

Obveznost zavarovanja proti brezposelnosti stopi v veljavo po 11. juliju 1953 in sicer za delavce, ki dobivajo tedensko plačo, dne 13. julija in za delavce, ki dobivajo mesečno plačo, pa 1. avgusta 1953.

Direktor: Gottfried Görzer, l. r. Predsednik: Karl Windisch, l. r.

Okrajno glavarstvo Velikovec

RAZGLAS

Na predlog cestne uprave Železna Kapla z dne 1. junija 1953 št. 799/1953 bo po § 29, odst. 1, StPolG., BGBl. št. 46 z dne 25. 3. 1947, vsled popravil deželne ceste Obirsko — Korte v času od 3. avgusta 1953 do 30. septembra 1953 cesta zaprta. Popravljalni bodo cestno obzidje, razstreljevali skale in prizidali šest mostov. Cesta bo zaprta za vsa vozila.

V kolikor pa bodo potrebe tamošnjega prebivalstva in trgovin zahtevale prevoz blaga, se bo to lahko zgodilo po dogovoru s cestno upravo v Železni Kapli in na lastno odgovornost in to seve samo v toliko, v kolikor bo obstojala sploh možnost prevoza.

Okrajni glavar:
v z. dr. Mayrhofer.

Deželna finančna direkcija za Koroško
(Uprava monopolov za Koroško)

RAZPIS TOBACNIH TRAFIK

Naslednje tobačne trafike, ki so postale proste, so tem potom javno razpisane:

Celovec-Klagenfurt, Wienergasse 7.
Pliberk-Bleiburg, 10.-Oktober Platz 10.
St. Veit/Glan, Klagenfurter Strasse 102.
Karnburg 18, občina Gospa sveta, Maria Saal.
Pazirje-Passirach 5, občina Brdo, Egg/Gailtal.
Prošnje je treba vložiti na predpisanih formulirjih najkasneje do 22. avgusta 1953, ob 12. uri pri deželni finančni direkciji za Koroško (Finanzlandesdirektion-Monopolverwaltung) v Celovcu, Dr.-Hermannngasse 3, II. nadstropje, soba 34.

Podrobna pojasnila lahko dobite pri pristojnih finančnih uradih (Verbrauchssteuerabteilung) in vseh mestih za davčna nadzorstva, kjer dobite tudi potrebne formulirje. Podrobnosti razvidite tudi iz objav na občinskih deskah onih občin, kjer je razpisana trafika.

POLETNA OBLAČILA za dame, gospode in otroke priporočila po najnižjih cenah.
WALCHER
Celovec, 10.-Oktober Str. 2. Lastna delavnica

Slovenska
kuhacica

S. M. F. Kalinšek

Knjiga obsega 750 strani z lepimi slikami. — Slovensko kuharico naročite pod naslovom „Kranjski Janez“, Naš tednik — Kronika, Celovec, Viktringer Ring 26.

OBISČITE NAS ZA CASA VELESEJMA!

Kuhinjski štedilniki v veliki izbiri. Parilniki. — Kotli. — Rottmanner-plošče za štedilnike v vseh velikostih pri

trgovini z železom in barvami

FRANZ NAPOTNIK

CELOVEC-KLAGENFURT, Priersterhausg.

KOROŠKI SEJEM
V CELOVCU

ZDRUŽEN Z VSEAVSTRIJSKIM LESNIM SEJOM OD 6.—16. AVGUSTA 1953

POSEBNE RAZSTAVE

V SLUŽBI NARODA

RAZSTAVA O DOMAČEM PROMETJU

VELIK VESELIČNI PROSTOR

SEJEMSKA TOMBOLA

Dobro in poceni zidamo

s podraveljskimi T-kamni

(11,5 kamen), komad S 4.—

Štirioglatni kamni

(17,5 kamen), komad S 2,50

Medstenski kamni

(3,5 kamen), komad S 1,55

Vse iz strnjenega batona z zračnimi porami

A. KUNZ & CO.

PODRAVLJE, Tel. 10

Šivalni stroji: za dom in za obrt. — Dvokolesa: 50 različnih vrst na izbiro. — Radijski aparati: vsi novi modeli na ugodne obroke pri

TRUPPE & ERMANN
Beljak - Villach, Widmannngasse,
vogal Kirchenplatz.

MALI OGLASI

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.

Blago za poletne obleke, lepi vzorci, od 10.— šil. naprej, KASSIG, Celovec, Marktplatz.

Kdor išče delavca, kdor išče službo, ako kaj kupuješ, ako prodajaš — k vsemu ti pripomore Mali oglas v „Našem tedniku“.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

PRECHTL

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30

30. 7. do 5. 8.: „Leibhaftige Unschuld“

STADTHEATER

ob 16., 18. in 20. uri.

31. 7. do 6. 8.: „Kongo Flam-mende Wildnis“

En starček je biu, je SCHLEPPE rad piu, pa dolgo je žiu!

Kupujte predvsem pri trgovcih,

ki oglašajo v našem listu!